

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

Activiteitenverslag 2024

Vlaams Centrum voor Adoptie

Opgroeien

Inhoud

1.	INLEIDING	4
2.	ALGEMENE WERKING VLAAMS CENTRUM VOOR ADOPTIE	5
2.1	Informatieverstrekking en trajectbegeleiding	5
2.2	Beleidswerk over adoptie in Vlaanderen	7
2.3	Inzage in adoptiedossiers en begeleiding van rootsvragen	9
2.4	Onderzoek van dossiers waarin zich mogelijk wanpraktijken voordeden	11
2.5	Begeleidingsteam VCA	14
2.6	Het VCA en zijn partners	15
2.6.1	Een overzicht van de kernpartners in Vlaanderen	15
2.6.2	Toegekende subsidies	19
2.6.3	Overleg tussen het VCA en de kernpartners	20
2.6.4	Samenwerking met Belgische overheden	21
2.6.5	Centrale adoptie-autoriteiten	22
2.6.6	International Social Services (ISS)	22
2.6.7	Permanent Bureau van Den Haag (PB Den Haag)	22
2.6.8	Internationale conferenties	23
2.7	Buitenlandse werkbezoeken en ontvangen delegaties	24
2.8	Ondersteuning programma's	26
3.	ADOPTIE VAN EEN NIET-GEKEND KIND	27
3.1	Aanmeldingen voor de adoptie van een niet-gekend kind	29
3.2	Instroombeheer en voorbereiding	30
3.2.1	Instroombeheer	30

3.2.2	Vorbereiding.....	30
3.3	Maatschappelijk onderzoek.....	32
3.3.1	Verloop van het maatschappelijk onderzoek.....	33
3.3.2	Adviezen.....	33
3.4	Geschiktheidsvonnissen.....	34
3.5	Bemiddeling.....	36
3.5.1	Bemiddeling door het begeleidingsteam van het VCA.....	36
3.5.2	Interlandelijke adoptie van een niet gekend kind zonder bemiddeling (zelfstandige adoptie).....	54
3.5.3	Bemiddeling door de binnenlandse adoptiedienst.....	56
3.6	Erkenning en registratie.....	59
4.	ADOPTIE VAN EEN GEKEND KIND.....	60
4.1.	Intrafamiliale adoptie.....	60
4.1.1.	Aanmelding en voorbereiding.....	60
4.1.2.	Maatschappelijk onderzoek en geschiktheid.....	61
4.1.3.	Onderzoek intrafamiliale adoptie en verdere procedure.....	62
4.1.4.	Overleg internationale jeugdbescherming.....	65
4.2.	Binnenlandse adoptie van een gekend kind.....	65
4.2.1.	Aanmelding en voorbereiding.....	66
4.2.2.	Verzoekschrift adoptie met mogelijk maatschappelijk onderzoek.....	68

1. INLEIDING

In 2024 stonden het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA), de Vlaamse adoptiesector en de stakeholders voor de uitdaging om de reguliere opdrachten verder te zetten en een grondige hervorming van het adoptiesysteem in Vlaanderen voor te bereiden en deels door te voeren.

De hervorming van het adoptiesysteem omvat vier grote werven:

1. **Versterking van de partnerschappen met de herkomstlanden:** Het VCA nam in 2023 een beslissing over de verdere samenwerking met alle herkomstlanden. Met negen landen werkt het VCA verder samen. Voor vier landen valt de definitieve beslissing na een werkbezoek. Het VCA schorste de samenwerking met één herkomstland door de aanhoudende onveiligheid en humanitaire crisis. De samenwerking met vier landen werd onmiddellijk stopgezet. In 2024 zette het VCA de samenwerking met één land stop na het werkbezoek.
2. **Verbinding van pleegzorg en adoptie:** De werkgroep “we verbinden pleegzorg en adoptie” liep een intensief traject in 2022. De werkgroep kwam tot een pakket concrete beleidsvoorstellen dat in december 2022 aan het kabinet werd gepresenteerd. De implementatie van de beleidsvoorstellen werd verder voorbereid in 2023 en in 2024.
3. **Versterking van zorg en begeleiding na adoptie, in verbinding met pleegzorg:** De werkgroep “zorg en begeleiding” liep een intensief traject in 2022. De werkgroep kwam tot een pakket concrete beleidsvoorstellen dat in december 2022 aan het kabinet werd gepresenteerd. De implementatie van de beleidsvoorstellen werd verder voorbereid in 2023 en in 2024.
4. **Het traject naar één interlandelijke adoptiedienst:** Dit traject kende een ander verloop dan gepland. Er werd in 2023 geen interlandelijke adoptiedienst erkend. Begin 2024 startte het begeleidingsteam onder de vleugels van het VCA.

De adoptiehervorming vroeg aanzienlijke inspanningen van alle betrokken partijen. Het VCA wenst hen daarvoor dan ook uitdrukkelijk te bedanken. De reguliere werking van het VCA en de adoptiesector liep in 2024 grotendeels door. Het VCA leverde inspanningen om lopende adoptiedossiers en adoptiedossiers uit het verleden te bewaren en te archiveren. Het VCA stond het Afstammingscentrum bij met opzoekingswerk voor inzage- en rootsvragen en behandelde vanaf november 2024 zelf opnieuw een aantal inzagevragen. De trajectbegeleiding verliep enigszins anders gezien de gewijzigde situatie. Het VCA begeleidde zelfstandige en intrafamiliale adopties en handelde kindtoewijzingen professioneel af. Overleg, communicatie en samenwerking met de adoptiesector, met geadopteerden, (kandidaat-)adoptanten en internationale partners was cruciaal in 2024.

Zoeken naar een evenwicht tussen de reguliere werking grotendeels verderzetten en de adoptiehervorming in goede banen leiden zorgde in heel 2024 voor een aanhoudend hoge werkdruk.

2. ALGEMENE WERKING VLAAMS CENTRUM VOOR ADOPTIE

Het VCA neemt sinds jaar en dag een centrale rol op bij elke adoptieprocedure voor een minderjarige door (kandidaat-)adoptieouders die in Vlaanderen of Brussel wonen. Het VCA staat in voor het correcte verloop van het proces, zowel bij interlandelijke adoptie (adoptie van een kind uit het buitenland) als bij binnenlandse adoptie.

De opdrachten van het VCA zijn erg uiteenlopend. We schetsen hier kort de kernopdrachten. Een belangrijke opdracht is informatie verstrekken aan alle geïnteresseerden. Het VCA staat ook in voor de trajectbegeleiding van alle (kandidaat-)adoptanten in Vlaanderen en Brussel. Beleidsvoorbereidend werk over adoptie is een kernopdracht die in 2024, gezien de lopende adoptiehervorming, sterk op de voorgrond stond. Daarnaast staat het VCA het Afstammingscentrum bij met opzoekingswerk voor inzage- en rootsvragen van geadopteerden. Het Afstammingscentrum is voor geadopteerden het eerste aanspreekpunt. Het VCA verleent zelf inzage in het adoptiedossier op vraag van geadopteerden en schoof die mogelijkheid sterker naar voren vanaf november 2024. Sinds januari 2024 kunnen geadopteerden, adoptieouders en geboorteouders of eerste ouders zich bij het VCA aanmelden voor onderzoek van adoptiedossiers waarin zich mogelijk wantoestanden voordeden. Het begeleidingsteam van het VCA staat sinds het voorjaar van 2024 in voor de matching tussen kandidaat-adoptieouders en adoptiekinderen bij interlandelijke adoptie. Het VCA is verantwoordelijk voor de erkenning en subsidiëring van voorzieningen in het adoptielandschap en werkt intensief met die partners samen. Ten slotte vormt de samenwerking met andere landen een belangrijke taak. Dat vertaalt zich onder meer in buitenlandse werkbezoeken en in delegaties ontvangen voor lopende adoptiesamenwerkingen.

2.1 Informatieverstrekking en trajectbegeleiding

Het VCA is het eerste aanspreekpunt voor iedereen in Vlaanderen en Brussel die informatie zoekt over binnenlandse of interlandelijke adoptie van minderjarigen.

Informatie verstrekken is een belangrijk deel van de werking van het VCA. De meeste vragen komen van kandidaat-adoptanten. Het VCA biedt algemene informatie bij de opstart van de adoptieprocedure en gerichte informatie in het individuele adoptietraject. Informatieverstrekking en trajectbegeleiding tot op het moment van de adoptie gaan hand in hand. Het VCA krijgt daarnaast ook heel wat vragen van geadopteerden, van adoptieouders en sporadisch ook van geboorteouders of eerste ouders. Ook de pers en studenten weten het VCA regelmatig te vinden. Verder verstrekt het VCA informatie aan binnenlandse en buitenlandse autoriteiten die met adoptie in aanraking komen. De actuele ontwikkelingen in de adoptiewereld, zoals geschetst in de inleiding, hadden als gevolg dat alle betrokkenen in 2024 heel veel vragen stelden.

Om zoveel mogelijk (kandidaat-)adoptieouders, geadopteerden, geboorteouders of eerste ouders, andere betrokkenen en geïnteresseerden te bereiken, verspreidt het VCA op verschillende manieren informatie.

De [website van het VCA](#) is toegankelijk voor iedereen die informatie over adoptie zoekt.

Het VCA heeft ook een Facebookpagina met 1200 volgers (cijfer januari 2025).

Het VCA schrijft geregeld artikels voor het VAG-magazine, het tijdschrift van de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin.

De trajectbegeleiders van het VCA verwerken de aanmeldingen voor binnenlandse en interlandelijke adoptie en contacteren de kandidaat-adoptanten bij iedere procedurestap. Kandidaat-adoptanten krijgen bij elke stap in hun traject de informatie en begeleiding die voor hen op dat ogenblik relevant is. De trajectbegeleiders sturen ook herinneringen als kandidaat-adoptanten niet spontaan de volgende stap zetten, bijvoorbeeld de verderzetting van de adoptieprocedure bevestigen na de infosessie te volgen of het verzoekschrift in te dienen om geschikt verklaard te worden. Kandidaat-adoptanten kunnen ook altijd bij het VCA terecht voor individuele vragen en bijkomende informatie over hun dossier. De trajectbegeleiders staan vier halve dagen per week in voor een telefonische permanentie. Dat creëert ruimte voor telefonische vragen. Ook vragen die schriftelijk of via e-mail worden gesteld krijgen zo snel mogelijk een antwoord.

De trajectbegeleiders volgen de dossiers zoveel mogelijk digitaal op, om vragen over en acties voor de adoptiedossiers snel af te handelen. Dossiers worden zoveel mogelijk gescand en bewaard in een digitale bibliotheek. Na de adoptie worden de dossiers digitaal gearhiveerd. Dat zal de inzage in adoptiedossiers voor geadopteerden in de toekomst gemakkelijker maken.

2.2 Beleidswerk over adoptie in Vlaanderen

In 2024 had het VCA, net als de vorige jaren, een aantal beleidsvoorbereidende en beleidsuitvoerende opdrachten.

Een nieuw decretaal kader over adoptie werd goedgekeurd op 17 mei 2024, in de vorm van een wijzigingsdecreet. Een aantal bepalingen trad in voege op 20 juli 2024 (10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad).

Het beleidswerk voor de adoptiehervorming stond ook in 2024 sterk op de voorgrond.

Versterking van de partnerschappen met de herkomstlanden

Het VCA maakte in 2021 een globaal beslissingskader op voor de screening van de herkomstlanden interlandelijke adoptie. In december 2021 keurde de Vlaamse Regering dat globale kader goed. In het voorjaar van 2022 werkte het VCA een uitgebreid beslissingskader uit met gedetailleerde vragen per screeningscriterium. Er kwamen afspraken met partners uit binnen- en buitenland om informatie aan te leveren. De interlandelijke adoptiediensten, het VCA, de Federale Centrale Autoriteit (FCA), Child Identity Protection (CHIP), International Social Services (ISS) en de centrale adoptieautoriteiten van de landen leverden informatie aan. Unicef commentariseerde de informatie. Het VCA verwerkte eind 2022 en in de loop van 2023 de informatie per herkomstland tot één geheel. Stakeholders (geadopteerden en interlandelijke adoptiediensten) gaven daarover feedback.

Het VCA besliste in 2023 op basis van alle informatie over de verdere samenwerking met alle herkomstlanden. De samenwerking met Bulgarije, Chili, Colombia, de Filipijnen, Honduras, Peru, Portugal, Thailand en Zuid-Afrika werd verdergezet. De samenwerking met Gambia, Haïti, Marokko en Vietnam werd stopgezet. Voor de samenwerking met Burkina Faso, Hongarije, India, Kazachstan en Togo wordt de definitieve beslissing genomen na een werkbezoek ter plaatse. De samenwerking met Burkina Faso werd bovendien voor onbepaalde tijd geschorst door de aanhoudende onveiligheidssituatie en humanitaire crisis.

In het najaar van 2024 werd de samenwerking met Togo na een werkbezoek stopgezet. De samenwerking met Burkina Faso bleef geschorst. De samenwerking met Kazachstan staat on hold aangezien er geen erkende interlandelijke adoptiedienst is in Vlaanderen, wat een vereiste is van Kazachstan. Werkbezoeken naar Hongarije en naar India¹ worden gepland in de eerste helft van 2025.

¹ Aanvullende informatie op datum van publicatie van dit activiteitenverslag: in januari 2025 bracht VCA een werkbezoek aan India. Op 1 april 2025 werd – na de verkregen informatie grondig te verwerken en een herevaluatie van de screening uit te voeren – beslist dat de samenwerking met India onmiddellijk wordt stopgezet. Voor meer info: <https://www.kindengezin.be/sites/default/files/2025-05/definitieve%20beslissing%20samenwerking%20met%20India%20na%20werkbezoek.pdf>

Verbinding van pleegzorg en adoptie

De werkgroep “we verbinden pleegzorg en adoptie” liep een intensief traject in 2022. De werkgroep kwam tot een pakket concrete beleidsvoorstellen dat in december 2022 aan het kabinet werd gepresenteerd. De kerndoelstelling is een gezamenlijk voortraject pleegzorg en adoptie (informatie, voorbereiding en screening) verwezenlijken.

Een voorbereidend traject met de pleegzorgsector en de adoptiediensten die instaan voor informatie, voorbereiding en screening startte op in december 2023, onder leiding van een externe onderzoeker. Een stuurgroep pleegzorg-adoptie werd opgestart en kwam vier keer samen in 2024. Het VCA en Voorzieningenbeleid volgen dat traject van dichtbij op en waren aanwezig op alle stuurgroepvergaderingen.

Onderzoekers Tim Stroobants en Anneke Vinke werkten in december 2024 het draaiboek “Samen rondom het kind: Draaiboek Voortraject Pleegzorg en Adoptie bij een niet-gekend kind” af. Dat draaiboek werd op 18 december 2024 voorgesteld en besproken met partners uit de pleegzorg- en adoptiesector.

De implementatie van het gezamenlijke voortraject werd opgenomen in het wijzigingsdecreet van 17 mei 2024. Opgroeien wil op basis van alle informatie komen tot een nog concretere vertaling van het draaiboek. Dat houdt maximaal rekening met de principes die Opgroeien naar voren schoof. Die concrete vertaling zal voorgelegd worden aan een focusgroep van experts uit het werkveld. Vervolgens zal er een nieuw organisatiemodel komen op basis van het eengemaakte gezamenlijke voortraject.

Versterking van zorg en begeleiding na adoptie

De werkgroep “zorg en begeleiding” liep een intensief traject in 2022. De werkgroep kwam tot een pakket concrete beleidsvoorstellen dat in december 2022 aan het kabinet werd gepresenteerd.

Een projectsubsidie voor twee jaar, tot 31 maart 2025, werd toegekend aan Steunpunt Adoptie (SA) voor het voorbereiden van de verdere uitrol van de beleidsvoorstellen. SA werkt daarnaast twee concrete beleidsvoorstellen verder in de diepte uit: “het doorstromen van kennis en expertise inzake adoptie naar de zorgsector, onderwijs en hulpverlening” en “het uitbouwen van een professioneel lotgenotencontact voor adoptiebetrokkenden”.

In 2024 bespraken VCA en SA geregeld de vooruitgang van het project. SA levert een eindrapport aan tegen 1 juni 2025.

Het traject naar één interlandelijke adoptiedienst

Het traject naar één interlandelijke adoptiedienst kende een andere uitkomst dan gepland. Tot eind juni 2023 waren de drie interlandelijke adoptiediensten (FIAC-Horizon, Het Kleine Mirakel en Ray of Hope) erkend. De opstart van de nieuwe interlandelijke adoptiedienst was gepland op 1 juli 2023.

De oproep die het VCA in 2023 lanceerde voor de erkenning van één interlandelijke adoptiedienst leidde niet tot een feitelijke erkenning.

Op 30 juni 2023 liep de erkenningsperiode van de drie interlandelijke adoptiediensten af. De vzw's bleven bestaan en er werden overgangsmaatregelen uitgewerkt, waardoor zij verder konden instaan voor de begeleiding en nazorg van de lopende adoptiedossiers. Er konden vanaf 1 juli 2023 geen nieuwe bemiddelingsovereenkomsten meer worden afgesloten.

Op 15 december 2023 besliste toenmalig minister Hilde Crevits om voorlopig geen nieuwe dienst voor interlandelijke adoptie te erkennen. Dat had tot gevolg dat er in 2024 geen nieuwe bemiddelingsovereenkomsten konden worden afgesloten.

De 80 kandidaat-adoptanten die eerder een bemiddelingsovereenkomst afsloten met een interlandelijke adoptiedienst konden vanaf 2024 hun adoptietraject verder afronden onder begeleiding van het VCA. Om dat te realiseren, startte het VCA een begeleidingsteam op in het voorjaar van 2024.

De voorheen erkende diensten voor interlandelijke adoptie kregen via overgangsmaatregelen de opdracht om verder in te staan voor de begeleiding en nazorg van de lopende adoptiedossiers. In de loop van het voorjaar van 2024 zetten FIAC-Horizon en Ray of Hope hun werkzaamheden stop. Het Kleine Mirakel stond het hele jaar verder in voor de begeleiding en nazorg.

2.3 Inzage in adoptiedossiers en begeleiding van rootsvragen

Het Afstammingscentrum (AC) is eerste aanspreekpunt voor geadopteerden die inzage vragen in hun adoptiedossier of begeleiding zoeken bij rootsvragen. Geadopteerden kunnen ook kiezen voor inzage in hun adoptiedossier bij het VCA of bij een adoptiedienst. Inzage verlenen in het adoptiedossier blijft een decretale opdracht van het VCA. Dat is bovendien verantwoordelijk voor de bewaring van de adoptiedossiers. Bij de adoptiedienst kunnen geadopteerden ook terecht voor begeleiding van rootsvragen.

Tot oktober 2024 stuurde het VCA de inzage- en rootsvragen die het ontving systematisch door naar het AC. Vanaf november 2024 werd in samenspraak met de sector een andere afspraak gemaakt. Door de lange wachtlijsten bij het AC, waar geadopteerden tot anderhalf jaar moeten wachten om hun dossier te kunnen inkijken, werd beslist om de mogelijkheid van inzage bij het VCA terug meer naar voren te schuiven. Geadopteerden maken zelf de keuze of ze inzage wensen bij het AC, bij het VCA of bij een adoptiedienst: Adoptiehuis voor binnenlandse adoptie en Het Kleine Mirakel voor geadopteerden die door die dienst werden begeleid. Voor verdere zoekvragen moeten geadopteerden zich richten tot het AC. Inzagegesprekken bij het VCA vinden altijd plaats met psychosociale begeleiding van een medewerker van SA, tenzij de geadopteerde er zelf uitdrukkelijk niet voor kiest. Het VCA bezorgt een kopie van het adoptiedossier aan het AC of aan de adoptiedienst wanneer de geadopteerde daar een inzage wil doen. Het VCA bezorgt ook sporadisch adoptiedossiers aan zijn Waalse tegenhanger Autorité Centrale Communautaire (ACC).

Inzagevragen interlandelijke adoptie

Iedereen die in het bezit is van een adoptiedossier van een derde moet een kopie aan de Vlaamse adoptieambtenaar bezorgen, zodat die kan instaan voor de bewaring en eventuele inzage.

Het VCA ontving in het voorjaar van 2024 de adoptiedossiers van de voormalige erkende interlandelijke adoptiediensten FIAC-Horizon, Ray of Hope en Het Kleine Mirakel. Het VCA bewaarde al de dossiers van adoptiediensten die sinds langere tijd niet meer bestaan.

In 2024 liep er bij 'Archiveer' een proefproject om de kostprijs in te schatten van de digitalisering en veilige archivering van alle adoptiedossiers. Dat proefproject werd niet verdergezet omdat de resultaten niet voldeden aan de verwachtingen. Het is de bedoeling om vanaf 2025 het team van het VCA te versterken om zelf te digitaliseren en te archiveren. Met hulp van experts van Opgroeien werd een plan van aanpak opgesteld om de digitalisering en archivering van al de dossiers (papier en digitale archieven) tot een goed eind te brengen. Verschillende medewerkers van team Adoptie volgen dat verder op.

Inzagevragen van interlandelijk geadopteerden kwamen in 2024 voornamelijk rechtstreeks bij het AC terecht. Het VCA ontving een beperkt aantal vragen rechtstreeks en verwees die geadopteerden tot oktober 2024 door naar het AC. Het VCA ging op vraag van de geadopteerde of van het AC na of het dossier in zijn bezit is en bezorgde dan een kopie aan het AC. Tot en met oktober 2024 gingen drie inzagegesprekken door bij het VCA, met een geadopteerde uit Bolivia en twee geadopteerden uit India. In november 2024 werd de communicatie gewijzigd en werd de mogelijkheid van inzage bij

het VCA meer naar voren geschoven. Het AC liet de geadopteerden op hun wachtlijst ook weten dat ze voor inzage in hun adoptiedossier ook bij het VCA terecht kunnen.

In november en december 2024 kreeg het VCA een aantal vragen van geadopteerden waarin de keuzemogelijkheden werden geduid. Dat resulteerde in twee inzagegesprekken in december 2024, met een geadopteerde uit Ethiopië en een geadopteerde uit Vietnam. Een inzagegesprek met een geadopteerde uit Haïti werd gepland in januari 2025.

Inzagevragen binnenlandse adoptie

Het VCA is bevoegd om van alle binnenlandse adoptiedossiers een kopie te bewaren en om inzage en bijstand te verlenen aan binnenlandse geadopteerden die op zoek zijn naar informatie over hun adoptie. Het VCA verwees binnenlandse geadopteerden die inzage of informatie vragen tot oktober 2024 systematisch naar het AC, dat daarvoor het eerste aanspreekpunt is. Het VCA gaat op vraag van de geadopteerde of het AC na of het dossier in zijn bezit is en bezorgt dan een kopie aan het AC.

Op vraag kunnen binnenlandse geadopteerden ook inzage in hun adoptiedossier krijgen bij de binnenlandse adoptiedienst Adoptiehuis of bij het VCA. Sinds november 2024 wordt ook voor binnenlandse geadopteerden die mogelijkheid sterker in de verf gezet. Een inzagegesprek met een binnenlandse geadopteerde werd gepland in januari 2025.

Begeleiding bij rootsvragen

Het VCA verwijst geadopteerden met rootsvragen door naar het AC.

2.4 Onderzoek van dossiers waarin zich mogelijk wanpraktijken voordeden

In 2019 werden (mogelijke) mistoestanden gemeld bij adopties van Ethiopische kinderen die tussen 1997 en 2015 naar Vlaanderen kwamen. Adoptieouders en geadopteerden getuigden op verschillende fora over de onvolledigheid van hun adoptiedossier en over twijfels over en tegenstrijdigheden van elementen in het achtergrondverhaal.

Eind 2023 bleek uit onderzoek van de Franse vzw Des Racines Naissent Des Ailes (DRNDA) dat de realiteit in een aantal adoptiedossiers niet overeenstemt met wat er in de dossiers staat. Het gaat bijvoorbeeld over kinderen die niet vrijwillig zijn afgestaan door de geboorteouders of eerste ouders of waarbij familieleden werden gevonden die in het dossier niet vermeld worden. Het onderzoek liep verder in 2024. In 2024 werd het

onderzoek voor zeven dossiers afgerond. Voor één dossier werd het resultaat van het onderzoek gemeld aan het parket. Voor de andere dossiers werd de informatie in het dossier bevestigd of werd geen bijkomende informatie gevonden. Vier andere dossiers konden in 2024 nog niet worden afgerond, voornamelijk door de conflictueuze situatie in de plaatselijke regio. Voor één dossier werd het onderzoek stopgezet.

Op 23 november 2023 riep toenmalig minister Hilde Crevits, naar aanleiding van de voorlopige conclusies van de onderzochte Ethiopische dossiers, geadopteerden, geboortelouders of eerste ouders en adoptielouders met twijfels en bezorgdheden over het correcte verloop van de adoptie op om zich te melden bij het VCA. Twijfels over adopties uit alle herkomstlanden, inclusief België, en over adopties uit alle periodes kunnen worden gemeld. Het VCA registreert alle meldingen. Tot eind 2024 meldden in totaal 203 adoptiebetrokkenen zich aan, van wie 153 geadopteerden, 43 adoptielouders en 7 geboortelouders of eerste ouders (uit België en Frankrijk). De herkomstlanden zijn als volgt verdeeld, in volgorde van het meest naar het minst aanmeldingen:

- India: 50 aanmeldingen (49 geadopteerden, 1 adoptieler)
- België/Frankrijk (Sous X): 41 aanmeldingen (33 geadopteerden, 1 adoptieler, 7 geboortelouders)
- Ethiopië: 33 aanmeldingen (27 adoptielouders, 6 geadopteerden)
- Zuid-Korea: 24 aanmeldingen (24 geadopteerden)
- Rwanda: 8 aanmeldingen (8 geadopteerden)
- Vietnam: 6 aanmeldingen (6 geadopteerden)
- Haïti: 6 aanmeldingen (5 geadopteerden, 1 adoptieler)
- China: 3 aanmeldingen (1 geadopteerde, 2 adoptielouders)
- Togo: 3 aanmeldingen (1 geadopteerde, 2 adoptielouders)
- Brazilië: 3 aanmeldingen (3 geadopteerden)
- Chili: 2 aanmeldingen (2 geadopteerden)
- Guinee: 2 aanmeldingen (2 adoptielouders)
- Nederland: 2 aanmeldingen (2 geadopteerden)
- Bolivia: 2 aanmeldingen (2 geadopteerden)
- Ghana, Guatemala, Nepal, Thailand, de Filipijnen, Letland, Oekraïne, Cambodja, Brazilië en Roemenië: 1 aanmelding (1 geadopteerde)
- Polen, Congo, Burundi, Rusland, Sri Lanka en Oeganda: 1 aanmelding (1 adoptieler)
- Ongekend: 2 aanmeldingen (1 geadopteerde, 1 adoptieler)

Vanaf maart 2024 konden alle melders van mogelijke wanpraktijken een gesprek aanvragen bij het VCA om hun bezorgdheid te bespreken en aanknopingspunten voor verder onderzoek te detecteren. Bij het gesprek was telkens een medewerker van SA of in enkele gevallen een medewerker van het AC aanwezig. De gesprekken werden aangeboden in Gent, Antwerpen en Brussel en heel uitzonderlijk ook digitaal. Dat aanbod loopt ook verder in 2025.

In 2024 vonden in totaal 104 gesprekken plaats, met de volgende verdeling qua herkomstlanden:

- Ethiopië: 23 gesprekken
- India: 22 gesprekken
- België/Frankrijk (Sous X): 22 gesprekken
- Zuid-Korea: 11 gesprekken
- Rwanda en Vietnam: telkens 4 gesprekken
- Bolivia, China, Guinee en Chili: telkens 2 gesprekken
- Polen, Congo, Thailand, Brazilië, Oekraïne, Rusland, Oeganda, Togo, Haïti en Cambodja: telkens 1 gesprek

Jammer genoeg kan het VCA niet garanderen dat alle vragen beantwoord of onderzocht kunnen worden, aangezien het VCA vaak afhankelijk is van externe actoren of omdat er te weinig aanknopingspunten zijn. Het VCA zal alleszins zijn netwerk (FOD Justitie, FOD Buitenlandse Zaken, internationale netwerken, de kerk ...) aanspreken om de mogelijkheden voor een onderzoek te vergroten, bijvoorbeeld om informatie te ontsluiten of dossiers uit externe archieven te verkrijgen.

In 2024 zette het VCA al een aantal stappen in de voorbereiding van de effectieve onderzoeksfase die in 2025 van start gaat. Die voorbereidende fase bestond zowel uit algemeen lees- en studiewerk over eerder uitgevoerde onderzoeken over adoptie als uit specifiekere informatie over de verschillende herkomstlanden en hun historische en actuele adoptiecontext. Parallel met dat leeswerk zocht het VCA ook al naar potentiële partners in die herkomstlanden om de mogelijke wanpraktijken in adoptiedossiers te onderzoeken. In die zoektocht naar potentiële partners wordt een beroep gedaan op geadopteerden en op het bredere internationale netwerk van het VCA. Om de latere onderzoeksfase efficiënt en grondig te laten verlopen, zet het VCA ook in op de uitbouw van de nodige structuren en ondersteuning. In oktober 2024 startte een nieuwe medewerker die specifiek werd aangeworven om twee jaar de onderzoeken mee op te starten. Daarnaast werd in het najaar van 2024 een bestek opgemaakt voor de aanstelling van een 'neutrale' partner die de objectieve screening van mogelijke onderzoekspartners op zich neemt. De uitwerking, implementatie en opvolging van dat screeningsinstrument zijn gepland in 2025.

2.5 Begeleidingsteam VCA

Op 15 december 2023 besliste toenmalig minister Hilde Crevits om geen nieuwe dienst voor interlandelijke adoptie te erkennen. De kandidaat-adoptanten die een bemiddelingsovereenkomst hadden bij een van de interlandelijke adoptiediensten, FIAC-Horizon, Ray of Hope of Het Kleine Mirakel, kwamen vanaf die beslissing onder begeleiding van het VCA. Er werd begin 2024 tijdelijk met een tandemfunctie tussen de stafmedewerkers van het VCA en de adoptiediensten gewerkt. Om continuïteit van expertise en opvolging te garanderen, werd in februari-maart 2024 het begeleidingsteam opgericht in het VCA. Dat team is samengesteld uit medewerkers van de voormalige interlandelijke adoptiediensten. Dat bood continuïteit aan families van wie het dossier al verstuurd was naar een herkomstland of die al een bemiddelingsovereenkomst hadden bij een van de drie voormalige interlandelijke adoptiediensten. Het begeleidingsteam is te bereiken op adoptiebegeleiding@opgroeien.be.

Tijdens een woelige periode en vele veranderingen in het adoptielandschap bood het begeleidingsteam in 2024 standvastigheid voor de kandidaat-adoptanten met een actief dossier. Oorspronkelijk werd het begeleidingsteam aangesteld tot eind 2024, in afwachting van een nieuwe erkende interlandelijke adoptiedienst. De werking van het begeleidingsteam werd inmiddels verlengd tot eind 2025.

Naast de adoptiedossiers opvolgen, onderhoudt het begeleidingsteam ook de contacten met de herkomstlanden. Veel landen hadden vragen over de huidige manier van werken, maar die vragen konden, dankzij hulp en kadering van het VCA, opgevangen worden, waardoor de continuïteit van de dossiers gegarandeerd werd.

Het begeleidingsteam bereidt ook de matching van kindvoorstellen uit de herkomstlanden met kandidaat-adoptanten voor. Het begeleidingsteam kijkt naar de noden en behoeften van elk kind en schat de draagkracht in van elke familie tijdens hun traject. Zo streeft het begeleidingsteam naar een optimale matching en bereidt het de gezinnen voor op de afreis en de komst van hun adoptiekind(eren). Het VCA beslist over de finale goedkeuring van de matching.

Het begeleidingsteam komt tweewekelijks samen om over de dossiers uit te wisselen en op de hoogte te zijn van de stand van zaken. De stafmedewerkers van het VCA zijn daarbij aanwezig en worden zo betrokken bij de landenwerking en de vooruitgang van concrete dossiers. Het begeleidingsteam heeft een vergelijkbare functie als de voormalige interlandelijke adoptiediensten, waarbij kindvoorstellen en matchings aan het VCA worden voorgelegd ter goedkeuring.

Naast de dagelijkse werking en opvolging zette het begeleidingsteam in op het informeren van de wachtende families, bijvoorbeeld door een nieuwsbrief met een korte stand van zaken per land. Er zijn nieuwsbrieven verstuurd op 27 mei, 6 juni, 12 september en 23 december 2024.

Het begeleidingsteam organiseerde in 2024 ook twee voorbereidingsavonden voor de wachtende families. Op de eerste voorbereidingsavond op 20 juni 2024 werd Katleen Hoing, beleidsmedewerker KOPP/KOAP bij Familieplatform, uitgenodigd. Zij is psychologe, muziektherapeute en werkt sinds een vijftal jaar rond kinderen van ouders met psychische problemen of kinderen met ouders met een afhankelijkheidsprobleem (verslaving). Daarnaast kwam een familie spreken over hun ervaring met adoptie. Die familie adopteerde twee kinderen uit Portugal. Op 30 oktober 2024 stond de volgende voorbereidingsavond gepland. Die avond werd helaas geannuleerd wegens te weinig inschrijvingen. De bedoeling was om adoptiegezinnen uit te nodigen om hun ervaringen te delen aangezien daar veel behoefte of vraag naar was. Daarnaast zou nazorgdienst Het Kleine Mirakel hun werking voorstellen. De nieuwe datum voor de voorbereidingsavond is 27 maart 2025.

Het begeleidingsteam zet naast zijn dagelijkse werking ook in op contacten met de sector. Zo was het aanwezig op het groot adoptieoverleg, het ketenoverleg en de jaarlijkse bijeenkomst van de Leuvense Adoptie Studie. Het team was ook aanwezig op de viering van het tienjarige bestaan van het decreet Pleegzorg, waarbij veel workshops en ateliers gegeven werden. Zo kan het team ook bij pleegzorg nauwer betrokken worden.

2.6 Het VCA en zijn partners

Het VCA werkt samen met heel wat verschillende partners, zowel in Vlaanderen en België als in het buitenland. In Vlaanderen werkt het VCA samen met een aantal kernpartners om adopties te realiseren. Het VCA neemt voor die kernpartners de rol op van erkennende en subsidiërende overheid. Het VCA organiseert verder onderling overleg en samenwerking. Het VCA werkt ook samen met andere Belgische overheden die een rol bij adoptie vervullen. Internationaal wordt onder meer samengewerkt met centrale adoptie-autoriteiten, met International Social Services (ISS), met het Permanent Bureau van Den Haag en onder meer voor de adoptiehervorming ook met Child Identity Protection (CHIP) en met Unicef.

2.6.1 Een overzicht van de kernpartners in Vlaanderen

Steunpunt Adoptie vzw

Steunpunt Adoptie (SA) is een expertisecentrum met een laagdrempelige dienstverlening voor iedereen die bij adoptie betrokken is. SA biedt informatie op maat, ondersteuning tijdens en na de adoptieprocedure en zorg na adoptie. De dienstverlening richt zich in eerste instantie op geadopteerden, (kandidaat-)adoptieouders en geboorteouders of eerste ouders, maar ook naar hulpverleners, vrijwilligers, studenten en andere geïnteresseerden. SA biedt een gevarieerd gamma aan informatie, advies, vorming, individuele begeleiding en groepsbegeleiding.

SA staat in voor de verplichte informatiesessies en voorbereidingsprogramma's voor kandidaat-adoptanten. Het aantal informatiesessies en voorbereidingen is in 2024 sterk gedaald, als gevolg van de beslissing van toenmalig minister Hilde Crevits (eind 2023) om geen nieuwe dienst voor interlandelijke adoptie te erkennen. Tot de erkenning van een nieuwe interlandelijke adoptiedienst kunnen kandidaat-adoptanten die nog geen contract hadden met een van de voormalige interlandelijke adoptiediensten geen nieuwe bemiddelingsovereenkomsten opstarten. Voor kandidaat-adoptanten aan het begin van de procedure is er met andere woorden een 'adoptiepauze'.

SA biedt ook een laagdrempelig ondersteuningsprogramma aan voor adoptiebetrokkene(n) die nood hebben aan zorg na adoptie. (Na)zorg kan zowel individueel als in groep en waar nodig gebeurt er een gerichte doorverwijzing naar adoptiesensitieve hulpverlening.

SA faciliteert ook trefgroepen en organiseert lotgenotencontacten voor geadopteerden en adoptieouders. Voor geadopteerden gebeurt dat onder meer via de werking A-buddy.

Zowel op eigen initiatief als op vraag biedt SA opleiding en intervisie aan medewerkers van adoptiediensten en aan hulpverleners die bij adoptie betrokken zijn.

SA werkt de beleidsvoorstellen over zorg en begeleiding verder uit in een project dat twee jaar loopt (tot juni 2025). SA staat bovendien in voor psychosociale begeleiding van adoptiebetrokkene(n) die zich melden in het onderzoek rond mogelijke wanpraktijken.

De erkenning van SA werd vernieuwd. Die loopt momenteel van 1 januari 2023 tot 31 december 2027.

In 2024 organiseerde het VCA regelmatig bilateraal overleg tussen SA en het VCA en multilateraal overleg met SA, het AC en/of MOA. Bilateraal overleg met SA vond vier keer plaats, met als voornaamste thema's het project zorg en begeleiding en afstemming over nazorg. Multilateraal overleg met SA en het AC voor het onderzoek van dossiers waarin zich mogelijk wanpraktijken voordeden, vond twee keer plaats. Multilateraal overleg met SA, het AC en MOA over diverse thema's vond twee keer plaats.

Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek MOA vzw

De Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek (DMO) MOA vzw staat in voor het maatschappelijk onderzoek van kandidaat-adoptanten voor binnenlandse en interlandelijke adoptie.

Na de verplichte voorbereiding te volgen en hun voorbereidingsattest te ontvangen, dienen kandidaat-adoptanten een verzoekschrift in bij de familierechtbank om geschikt verklaard te worden voor adoptie. De familierechtbank spreekt een tussenvonnis uit en het VCA verwijst de kandidaat-adoptanten naar MOA. Ter voorbereiding van de gesprekken met MOA schrijven de kandidaat-adoptanten hun levensverhaal en vullen ze een

vragenlijst in. Vervolgens contacteert MOA de kandidaat-adoptanten om (bij een eerste adoptie van een niet-gekend kind) vier gesprekken vast te leggen, waaronder een huisbezoek. MOA onderzoekt tijdens die gesprekken de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten om een kind te adopteren, door de beschermings- en risicofactoren die een invloed kunnen hebben op het slagen van de adoptie in kaart te brengen. Na afloop van die gesprekken formuleert MOA een advies over de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten, waarin wordt geduid waarom ze wel of niet in aanmerking komen om een kind te adopteren. MOA bezorgt het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het VCA. Het VCA bezorgt dat verslag aan de kandidaat-adoptanten en aan de familierechtbank. De familierechtbank nodigt de kandidaat-adoptanten uit voor een rechtbankzitting. De familierechter neemt vervolgens een beslissing over de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten op basis van het verslag. Opvallend is dat het aantal maatschappelijke onderzoeken sterk gedaald is in 2024. Dat is een gevolg van de beslissing van toenmalig minister Hilde Crevits (eind 2023) om geen nieuwe dienst voor interlandelijke adoptie te erkennen. Tot de erkenning van een nieuwe interlandelijke adoptiedienst kunnen kandidaat-adoptanten die nog geen contract hadden met een van de voormalige interlandelijke adoptiediensten geen nieuwe bemiddelingsovereenkomsten opstarten. Voor kandidaat-adoptanten aan het begin van de procedure is er met andere woorden een 'adoptiepauze'. De erkenning van MOA vzw als DMO loopt van 1 mei 2021 tot en met 30 april 2026. In 2024 organiseerde het VCA één keer bilateraal overleg tussen MOA vzw en het VCA. Multilateraal overleg met SA, het AC en MOA over diverse thema's vond twee keer plaats.

Interlandelijke adoptiediensten (IAD)

Als een familierechter de kandidaat-adoptanten een positief geschiktheidsvonnis verleent, kunnen ze bemiddeling opstarten bij een van de erkende adoptiediensten. Kandidaat-adoptanten kiezen op dat moment tussen binnenlandse of interlandelijke adoptie. Bij interlandelijke adoptie konden ze tot 20 juli 2024 ervoor kiezen om zelfstandig te adopteren. Na die datum is zelfstandige adoptie niet meer mogelijk.

Sinds 1 juli 2023 zijn de interlandelijke adoptiediensten FIAC-Horizon, Ray of Hope en Het Kleine Mirakel niet langer erkend.

In 2023 bleven de drie vzw's bestaan. Er werden overgangsmatregelen uitgewerkt, waardoor ze verder konden instaan voor begeleiding en nazorg van de lopende adoptiedossiers. Er konden geen nieuwe bemiddelingsovereenkomsten worden afgesloten vanaf 1 juli 2023 tot eind 2023.

In 2024 konden kandidaat-adoptanten die al een bemiddelingsovereenkomst hadden bij een van de (voormalige) interlandelijke adoptiediensten een adoptiebegeleiding opstarten via het begeleidingsteam van het VCA. Voor andere kandidaat-adoptanten kon in 2024 geen adoptiebegeleiding worden opgestart voor interlandelijke adoptie.

De voormalige adoptiedienst FIAC-Horizon stopte zijn werking op 31 december 2023. Na die datum heeft de dienst in een overgangsperiode wel nog stukken en knowhow overgedragen aan het VCA.

De voormalige adoptiedienst Ray of Hope stond verder in voor de begeleiding en nazorg van de lopende adoptiedossiers tot 30 juni 2024. In die periode droeg de dienst stukken en knowhow over aan het VCA. Daarna stopte Ray of Hope zijn werking.

Adoptiedienst Het Kleine Mirakel stond in 2024 verder in voor de begeleiding en nazorg van de lopende adoptiedossiers.

Het VCA organiseerde begin 2024 drie keer bilateraal overleg met FIAC-Horizon voor de overdracht van dossiers en knowhow.

In de eerste helft van 2024 vond vier keer bilateraal overleg met Ray of Hope plaats voor de overdracht van dossiers en knowhow.

Met Het Kleine Mirakel vond vijf keer bilateraal overleg plaats in 2024, met als voornaamste agendapunten de overdracht van dossiers en knowhow en de verdere begeleiding en nazorg van de lopende adoptiedossiers.

Adoptiehuis

Kandidaat-adoptanten die kiezen voor binnenlandse adoptie van een niet-gekend kind, vervolgen hun adoptieprocedure bij Adoptiehuis.

Sinds december 2016 is Adoptiehuis de enige erkende dienst voor bemiddeling bij binnenlandse adoptie. Adoptiehuis heeft daarvoor een vergunning van onbepaalde duur. De dienst treedt op als tussenpersoon bij binnenlandse adoptie. De belangrijkste opdrachten zijn geboorteparents of eerste ouders begeleiden bij een doordachte keuze, de kinderen plaatsen bij kandidaat-adoptanten en nazorg aanbieden. Adoptiehuis treedt ook op als expert in Vlaanderen voor binnenlandse adoptie.

In 2024 organiseerde het VCA twee keer bilateraal overleg met Adoptiehuis over de algemene werking en meer specifiek de opdracht rond maatschappelijke onderzoeken.

Afstammingscentrum

Het Afstammingscentrum (AC) heeft drie grote opdrachten: informeren en sensibiliseren over afstammingsvragen, technische en psychosociale ondersteuning bieden aan personen die op zoek gaan naar genetische verwanten en een expertisecentrum uitbouwen. Iedereen met vragen over herkomst, dus ook geadopteerden, kan zich richten tot het AC.

De vergunning van het AC werd toegekend voor onbepaalde duur.

Het VCA organiseerde in 2024 twee keer bilateraal overleg met het AC over de algemene werking en de alsmaar langer wordende wachtlijsten. Multilateraal overleg met SA en het AC rond het onderzoek van dossiers waarin zich mogelijk wanpraktijken voordeden, vond twee keer plaats. Multilateraal overleg met SA, het AC en MOA over diverse thema's vond twee keer plaats.

Vereniging voor Adoptiekind en Gezin vzw (VAG)

VAG is een trefgroep van en voor geadopteerden en adoptieouders. VAG heeft een erkenning als trefgroep tot 31 juli 2025.

VAG werkt met ervaringsdeskundigen die hun ervaring met adoptie als (kandidaat-)adoptieouder of als geadopteerde met anderen willen delen. VAG wil ook een klankbord zijn door aan de overheid en aan professionele organisaties te signaleren wat er leeft bij adoptiegezinnen.

Het VCA nodigt VAG twee keer per jaar uit voor het groot adoptieoverleg met alle erkende diensten uit de adoptiesector.

2.6.2 Toegekende subsidies

Het VCA heeft een belangrijke opdracht in het toezicht op de erkende diensten en staat ook in voor de subsidiëring van de verschillende diensten.

2024	
Steunpunt Adoptie	
Basissubsidie	603.418,51
Projectsubsidie MB 17 mei 2024	104.400,00
Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek	
Basissubsidie DMO (MOA vzw)	578.703,57
Diensten die zorg en begeleiding na de plaatsing opvolgen	
Nazorg betaald aan Het Kleine Mirakel	180.000,00
Nazorg betaald aan Het Kleine Mirakel voor dossiers FIAC-Horizon	215.000,00
Nazorg betaald aan Het Kleine Mirakel voor dossiers Ray of Hope	90.000,00
Nazorg betaald aan Ray of Hope	90.000,00

Binnenlandse adoptiediensten	
Basissubsidie	647.050,54
Begeleiding ongepland zwangere vrouwen	189.791,19
Facultatieve subsidie MO	11.565,68
Forfaitaire subsidie infogesprekken	3.347,96
Afstammingscentrum	
Basissubsidie	361.671,13
Projectsubsidie versterking trajectbegeleiding (MB 13 juni 2024)	224.100,00
Projectsubsidie MB 17 mei 2024	104.400,00

2.1. Toegekende subsidies aan erkende diensten of projecten, soort subsidie - 2024

Bron: het VCA

2.6.3 Overleg tussen het VCA en de kernpartners

Zoals hierboven al toegelicht, organiseert het VCA op regelmatige basis bilateraal en multilateraal overleg met de kernpartners. Ook de verschillende kernpartners in de adoptiesector samenbrengen is belangrijk. Gezamenlijk overleg creëert ontmoetingskansen en samenwerking tussen de verschillende adoptiepartners.

In 2024 vond het groot adoptieoverleg, waarbij de volledige adoptiesector, inclusief VAG, wordt uitgenodigd, twee keer plaats. In het voorjaar van 2024 werd de stand van zaken rond de adoptiehervormingen besproken en gaven alle partners een toelichting over hun werking van het afgelopen jaar. Het groot adoptieoverleg in het najaar van 2024 werd gewijd aan de implementatie van de “Toolkit for Preventing and Addressing Illicit Practices in Intercountry Adoption” van het Permanent Bureau van Den Haag. Doelstellingen van het overleg waren de sector te informeren en te sensibiliseren over de toolkit en de risico's op onregelmatigheden en illegale praktijken in interlandelijke adoptie. Er werd uitgewisseld over wat de sector kan doen om er aandachtiger voor te zijn en welke aanbevelingen en procedures in de praktijk kunnen geïmplementeerd worden. In het najaar van 2024 werden voor het eerst ook volwassen geadopteerden en adoptieouders expliciet uitgenodigd.

Het ketenoverleg adoptie, met deelname van DMO, SA, de adoptiediensten, het AC en het VCA vond in 2024 vier keer plaats. De adoptiehervormingen en uitwisseling over elkaars werking waren vaste agendapunten. In het najaar waren de grote thema's de nieuwe afspraken over inzage in adoptiedossiers, de nazorgwerking interlandelijke adoptie en een uitwisseling over de ervaringen met draagmoederschap vanuit de adoptiesector.

2.6.4 Samenwerking met Belgische overheden

De Commissie van Opvolging en Overleg bestaat uit de bevoegde centrale autoriteiten rond adoptie, de Dienst Vreemdelingenzaken, de federale overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, vertegenwoordigers van parketmagistraten en familierechters die bevoegd zijn voor adoptie en de kabinetten van de betrokken federale ministers en gemeenschapsministers. Het VCA hecht bijzonder veel belang aan dit overleg, aangezien elk van de verschillende beleidsdomeinen nauw betrokken is bij de adoptiepraktijk.

De laatste bijeenkomst van de Commissie van Opvolging en Overleg vond plaats in december 2023.

In 2015 werd het VCA via de Vlaamse adoptieambtenaar waarnemend lid van de Conseil Supérieur de l'Adoption (CoSA) bij de Franse Gemeenschap. De CoSA fungeert als raadgevend comité voor de centrale autoriteit van de Franse Gemeenschap. Andere leden van de CoSA zijn vertegenwoordigers van de adoptiediensten van de Franse Gemeenschap, FCA, vertegenwoordigers van het jeugdhulpbeleid van de Franse Gemeenschap, magistraten, geadopteerden, adoptieouders en andere experts.

In 2024 kwam de CoSA vijf keer samen. Er werden verschillende adoptiegerelateerde thema's besproken, waaronder de schoolplicht voor interlandelijk geadopteerden na aankomst in België, de gevolgen van de stopzetting van meerdere interlandelijke adoptiesamenwerkingen in Vlaanderen voor de Franse Gemeenschap en het zorg- en begeleidingsaanbod voor adoptiebetrokkenen in Franstalig België.

In 2024 vond vier keer bilateraal overleg tussen het VCA en de ACC plaats, onder meer om uit te wisselen over de adoptiehervormingen in Vlaanderen en in de Franse Gemeenschap.

Het VCA deed in 2024 ook meermaals een beroep op de FOD Buitenlandse Zaken voor individuele dossiers en voor contactname met de bevoegde autoriteiten in verschillende herkomstlanden.

2.6.5 Centrale adoptie-autoriteiten

Het VCA is lid van ICAN, een groep centrale adoptie-autoriteiten die mogelijkheden zoekt om informatie op een vlotte manier uit te wisselen en die relevante gezamenlijke thema's bespreekt. In 2024 kwam ICAN twee keer samen, in april in Stockholm (twee dagen) en in november in Brussel (twee dagen). Het VCA nam telkens deel.

Voor onderzoek naar een mogelijke adoptiesamenwerking met een herkomstland doet het VCA regelmatig een beroep op andere Europese centrale autoriteiten. Het VCA polst dan naar hun ervaringen met bepaalde herkomstlanden. Het VCA deelt ook zelf de informatie die verzameld wordt via contacten in de betrokken landen en met andere centrale autoriteiten. In 2024 was er regelmatig contact met de centrale autoriteiten van Nederland, Zweden, Noorwegen en Denemarken die met een gelijkaardige oefening rond samenwerking interlandelijke adoptie bezig zijn als Vlaanderen.

Het VCA nam in 2024 regelmatig telefonisch of online contact op met de centrale autoriteiten van de herkomstlanden waarmee er een samenwerking is. Gespreksthema's waren onder meer de wijzigingen in werking van de interlandelijke adoptiediensten, de opstart van het begeleidingsteam bij het VCA en vernieuwde afspraken over nazorg. Er waren onder meer gesprekken met de centrale adoptie-autoriteiten van Thailand, Togo, de Filipijnen, Colombia, Portugal, India, Peru, Hongarije, Honduras, Haïti en Zuid-Afrika.

2.6.6 International Social Services (ISS)

ISS is een ngo die individuen, kinderen en families helpt bij sociale problemen door internationale migratie of verplaatsing, waarbij twee of meer landen betrokken zijn. Voor het VCA vormt ISS een onmisbare bron van informatie en samenwerking. Vooral de gebundelde informatie over de herkomstlanden is van grote waarde. ISS stelt een uitgebreide informatiedatabank ter beschikking met informatie over de situatie in de verschillende landen, zowel over het specifieke adoptiebeleid als over het algemeen beleid over kinderscherming.

2.6.7 Permanent Bureau van Den Haag (PB Den Haag)

Het PB Den Haag staat in voor de uitvoering van het Verdrag inzake bescherming van kinderen en samenwerking op het gebied van interlandelijke adoptie (het Haags Adoptieverdrag) van 1993. Het PB ondersteunt landen die willen toetreden tot dat verdrag en die hun regelgeving en procedures eraan willen aanpassen. De vijfjaarlijkse algemene vergadering, de Special Commission, staat open voor alle landen die het verdrag van Den Haag hebben geratificeerd en biedt naast inhoudelijk relevante topics ook gelegenheid om te netwerken met andere centrale adoptie-autoriteiten.

In 2024 vond er geen Special Commission plaats.

Working group on financial aspects of intercountry adoption

Het VCA neemt deel aan de “working group on financial aspects of intercountry adoption” van het PB van Den Haag. Die werkgroep kwam in 2024 drie keer samen (van 24 tot en met 26 januari (online), van 4 tot en met 7 juni (online) en van 3 tot en met 6 december (in den Haag)).

Doelstelling van de werkgroep is komen tot een gemeenschappelijke visie en aanpak van herkomst- en opvanglanden over de financiële aspecten van interlandelijke adoptie (kosten, donaties, contributies en samenwerkingsprojecten) om zo de kansen op mistoestanden te verkleinen. Daarbij wordt vertrokken van instrumenten die de HCCH eerder uitwerkte, zoals de “Guides to Good Practice” en de “Note on the Financial Aspects of Intercountry Adoption”. Het uitgangspunt is dat elke uitwisseling van financiële middelen gekoppeld aan adoptie een risico op fraude, corruptie of illegale praktijken in zich meedraagt.

2.6.8 Internationale conferenties

Internationale conferenties zijn interessant voor het VCA om te netwerken, bij te leren en om informatie uit te wisselen met verschillende herkomst- en opvanglanden. Ze bieden de kans om goede werkrelaties te onderhouden met verschillende partners in interlandelijke adoptie.

EurAdopt

EurAdopt is een vereniging van adoptieorganisaties in dertien West-Europese landen, waaronder België, die werd opgericht in 1993. Om de twee jaar organiseert EurAdopt een conferentie waarop actuele thema's rond interlandelijke adoptie worden besproken.

In 2024 kon het VCA door andere prioriteiten niet deelnemen aan de conferentie van EurAdopt.

In het najaar van 2024 nam het VCA deel aan de online internationale conferentie “Throughout time, across borders: Navigating Child Protection and restoring family links” van ISS.

2.7 Buitenlandse werkbezoeken en ontvangen delegaties

Werkbezoeken

In 2024 vonden twee buitenlandse werkbezoeken plaats.

Van 8 tot en met 14 juni vond een werkbezoek in Colombia plaats. De screening van Colombia was positief, maar sinds de opstart van de samenwerking was er nog geen plaatsbezoek. Dat was nodig om de werking beter te leren kennen en praktische werkafspraken te maken. Ter plaatse werden de volgende personen en instanties bezocht:

- Het “instituto Colombiano de Bienestar Familiar” (ICBF), de bevoegde centrale autoriteit van Colombia. Er werd uitgebreid overlegd met de subdirectie van adoptie en de subdirectie van de kinderbescherming. Die zijn verantwoordelijk voor het hele PARD-proces (Procedimiento del proceso administrativo de restablecimiento de derechos). Dat zijn alle administratieve of gerechtelijke acties voor het herstel van de rechten van kinderen wanneer die geschonden of bedreigd werden.
- Elizabeth Insinares, de contactpersoon en advocaat van de Waalse adoptiedienst “A la croisée des chemins”, en de advocaten Olga del Pilar Toboón Díaz en Oscar Abril Figueredo. De Colombiaanse adoptieprocedure vraagt de tussenkomst van een advocaat op het moment van de adoptiebeslissing. Verschillende advocaten werden gecontacteerd om een potentiële samenwerking te exploreren.
- De regionale afdelingen van het ICBF: Cundinamarca en Bogota DC. De regionale afdelingen staan in voor de praktische begeleiding en opvolging van kwetsbare kinderen en hun gezin.
- De IAPA’s “la casa de la madre y el niño”, “CRAN”, “Los Pisingos”. Dat zijn drie van de in totaal zes geaccrediteerde instellingen die in Colombia, naast het ICBF, mogen bemiddelen voor adoptie. Het VCA heeft een rechtstreekse samenwerking met het ICBF, maar vond het ook belangrijk de werking en de verschillen met de IAPA’s te leren kennen.
- UNICEF.
- De Belgische ambassade in Bogota.
- Vertaler Nederlands-Spaans Maija Hempenius.
- Dra. Nubia Ceballos, rechter van La Mesa. Ze is bevoegd voor een groot deel van onder meer de interlandelijke adoptiedossiers. Ze lichtte daarbij de procedures en haar werkwijze toe.

Ter opvolging van het werkbezoek aan Colombia werd een samenwerkingsovereenkomst met Elizabeth Insinares afgesloten.

Van 21 tot en met 26 oktober 2024 ging het VCA op werkbezoek naar Togo. Doel van het werkbezoek was de evaluatie ter plaatse van de samenwerking met Togo rond interlandelijke adoptie.

Het VCA bezocht ter plaatse de volgende personen, instanties en voorzieningen en ging met hen in gesprek over jeugdhulp en adoptie in Togo:

- Het “Comité National d’Adoption d’Enfants au Togo” (CNAET), de bevoegde centrale adoptie-autoriteit van Togo: er werd uitvoerig gesproken met de president en de leden van het Comité en met de leden van het Secrétariat Permanent.
- De bevoegde minister voor jeugdhulp, “le Ministre de l’action sociale, de la solidarité et de la promotion de la femme”.
- De bevoegde autoriteit voor jeugdhulp, “la Direction Générale de la Protection de l’Enfance (DGPE)”, met de afdelingen preventie en jeugdbescherming.
- Cropesdi (Centre de Reference, Orientation et prise de charge des enfants en difficulté).
- De sociale dienst jeugdrechtbank in Lomé.
- Unicef.
- Plan International.
- ONG SUDE (Survi et Développement).
- De weeshuizen “Pouponnière Saint Claire”, “l’orphelinat Maison de la Providence” en “l’orphelinat Divine Providence”.
- Het Belgische consulaat in Lomé.

Op basis van de voorafgaande screening en de bevindingen tijdens het werkbezoek aan Togo besliste het VCA in het najaar van 2024 om de samenwerking met Togo voor nieuwe adopties van ongekende kinderen stop te zetten. De goede samenwerking die we hadden, wordt wel verdergezet voor intrafamiliale adopties, voor nazorg en voor vragen over herkomst en identiteit.

Delegaties

Op 18 maart 2024 ontving het VCA Indrani Barooah, de contactpersoon van India. Ze was de voormalige contactpersoon van de adoptiedienst Ray of Hope en zal om de continuïteit te verzekeren ook het VCA de nodige praktische ondersteuning bieden in India. Ze biedt waar nodig begeleiding aan

adoptiefamilies in India en zorgt voor de praktische en administratieve afhandeling van adopties. Tijdens haar bezoek werd een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en getekend.

Op 24 september 2024 ontving het VCA een delegatie uit Togo. De delegatie, bestaande uit de president en een lid van het Comité van de centrale adoptie-autoriteit van Togo (CNAET), was in België na een uitnodiging door een Waalse adoptiedienst en kwam een namiddag op bezoek bij het VCA. Het VCA lichtte de adoptiehervormingen in Vlaanderen toe. Er werden ook afspraken gemaakt voor het werkbezoek aan Togo in oktober 2024.

Op 30 september 2024 ontving het VCA Elizabeth Insinares, de nieuwe contactpersoon van Colombia. Ter opvolging van het werkbezoek werd het samenwerkingscontract verfijnd en ondertekend. Er werd ook bekeken hoe de dossiers vlot vertaald konden worden en dossiers werden meegenomen om bij het ICBF in te dienen. Op 3 oktober 2024 ging het VCA samen met haar op bezoek bij het AC. Daarbij werd de werking van het AC toegelicht en vulde ze aan hoe de rootszoektochten in Colombia verlopen.

2.8 Ondersteuning programma's

Art. 20 §2, 22° van het decreet houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen van 20 januari 2012 geeft de volgende opdracht aan het VCA: 'Ontwikkelen of ondersteunen van programma's in binnen- en buitenland die de doelstellingen ondersteunen van het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen en van het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, door België geratificeerd en goedgekeurd met de wet van 25 november 1991'.

Hiervoor gaf het VCA net als de vorige jaren ook in 2024 een financiële ondersteuning voor de algemene werking van ISS.

3. ADOPTIE VAN EEN NIET-GEKEND KIND

Sinds 2016 is er één voorbereidingstraject voor de adoptie van een niet-gekend kind. De voorbereiding en geschiktheidsprocedure voor binnenlandse en interlandelijke adoptie zijn samengevoegd. Voordien liepen die trajecten volledig gescheiden.

Dat betekent dat kandidaat-adoptanten pas kiezen voor binnenlandse of interlandelijke adoptie na de voorbereiding te volgen en het geschiktheidsvonnis te ontvangen.

De tabel hieronder geeft de globale cijfers over de adoptie van een niet-gekend kind weer. Opvallend is dat het aantal aanmeldingen, voorbereidingen, maatschappelijke onderzoeken en geschiktheidsvonnissen sterk gedaald is. Dat is een gevolg van de beslissing van toenmalig minister Hilde Crevits (eind 2023) om geen nieuwe dienst voor interlandelijke adoptie te erkennen. Tot de erkenning van een nieuwe interlandelijke adoptiedienst kunnen kandidaat-adoptanten geen nieuwe bemiddelingsovereenkomsten opstarten. Enkel de begeleiding van een 80-tal kandidaat-adoptanten die al een bemiddelingsovereenkomst hadden, wordt voortgezet, onder de rechtstreekse begeleiding van het begeleidingsteam van het VCA.

Voor alle andere kandidaat-adoptanten is er met andere woorden een 'adoptiepauze', ook voor kandidaat-adoptanten die aan het begin van de procedure zitten. Er vonden namelijk geen infosessies voor adoptie plaats en het instroombeheer werd beperkt tot de eerste 30 kandidaat-adoptiegezinnen op de wachtlijst, zoals decretaal bepaald.

Overzicht cijfers adoptie niet-gekend kind																				
	2005 ²	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aanmeldingen ³	626	884	831	597	592	560	351	312	324	319	352	426	398	391	373	430	375	275	249	177
Vorbereidingen ⁴	377	613	482	440	331	330	222	159	107	105	114	134	145	151	164	98	130	120	96	17
Tussenvonnissen ⁵		604	595	466	358	280	191	202	145	119	103	119	151	133	148	101	72	88	57	36

² Op 1 september 2005 trad de nieuwe adoptiewet in werking, waardoor de eerste erkenningen en registraties pas in 2006 gerealiseerd werden.

³ Vanaf 2017 worden de aanmeldingen voor een intrafamiliale adoptie niet langer meegeteld.

⁴ Het gaat om de uitgereikte attesten van voorbereiding voor een eerste adoptie voor zowel interlandelijke adoptie als binnenlandse adoptie.

⁵ Het gaat om het aantal tussenvonnissen waarbij de familierechtbank een opdracht maatschappelijk onderzoek beveelt. De tussenvonnissen voor aanvullend maatschappelijk onderzoek, bv. bij de verlenging van een geschiktheidsvonnis, werden hier niet meegeteld.

Maatschappelijke onderzoeken	288	403	500	601	362	327	303	190	162	127	96	125	103	150	100	109	101 ⁶	109	135	46
Geschiktheidsvonnissen ⁷	233	297	428	422	297	221	179	114	103	64	67	132	98	87	99	63	58	82	113	39
Aangekomen kinderen interlandelijke adoptie	172	162	176	210	244	205	180	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27	29	21	25
Aangekomen kinderen interlandelijke adoptie zonder bemiddeling door een adoptiedienst ⁸													4	4	1	0	0	2	1	3
Geplaatste kinderen binnenlandse adoptie			32	29	24	35	25	30	26	23	22	23	29	20	15	16	20	17	14	18
Erkenning en registratie ⁹		179	155	186	209	176	151	99	63	37	32	39	43	30	22	17	24	17	19	33

3.1 Overzicht cijfers adoptie niet-gekend kind 2005-2024

Bron: het VCA

⁶ De maatschappelijke onderzoeken, uitgevoerd door CAW Brussel (32) en MOA vzw (69) in 2021, werden bij elkaar opgeteld.

⁷ Het gaat om de volgende vonnissen: geschikt, automatische verlenging geschiktheidsvonnis, verlenging na actualisatie van het maatschappelijk onderzoek en verbeterend vonnis. Het cijfer van 2005 combineert het aantal beginseltoestemmingen van voor de nieuwe wetgeving met 24 geschiktheidsvonnissen na het in voege treden van de nieuwe wet in september 2005.

⁸ Vanaf 2017 wordt het aantal geplaatste kinderen via interlandelijke adoptie zonder bemiddeling door een adoptiedienst apart in deze tabel opgenomen.

⁹ Het betreft het aantal registraties van de erkenningen van interlandelijke adopties waarover het VCA door FCA werd ingelicht. Sinds de wet van 31 maart 2019 met betrekking tot de modernisering van de burgerlijke stand stelt FCA geen bewijs van registratie meer op, maar stelt ze een attest van erkenning op voor de ambtenaar van de burgerlijke stand.

3.1 Aanmeldingen voor de adoptie van een niet-gekend kind

In 2024 waren er in totaal 177 aanmeldingen (249 in 2023) voor de adoptie van een niet-gekend kind. Er waren 48 aanmeldingen van alleenstaanden, 90 aanmeldingen van heterokoppels en 39 aanmeldingen van holebi+-koppels.

Tabel 3.2 geeft een gedetailleerd overzicht van de verschillende types aanmeldingen in 2024 en ter vergelijking ook in 2023.

Aanmeldingen				
	2023		2024	
Aantal aanmeldingen	249	%	177	%
Waarvan				
- alleenstaanden (M,V,X)	52 (21;31;0)	20,9	48 (20;28;0)	27,1
- heterokoppel	144	57,8	90	50,8
- holebi+-koppel (M+M/X, V/X+V/X)	53 (50;3)	21,3	39 (35;4)	22
Waarvan				
- tweede en volgende adopties	2	0,8	0	0

3.2 Overzicht aanmeldingen niet-gekend kind - 2024

Bron: het VCA

3.2 Instroombeheer en voorbereiding

Elke kandidaat-adoptant moet een voorbereiding op adoptie volgen. Wie voor een tweede keer adopteert, moet de voorbereiding niet opnieuw volgen.

3.2.1 Instroombeheer

De decretale reglementering van het instroombeheer bepaalt dat elk jaar minstens 30 kandidaat-adoptanten doorstromen in volgorde van aanmelding. Net zoals de vorige jaren hadden de eerste 30 kandidaat-adoptanten op de wachtlijst allemaal een voorkeur voor binnenlandse adoptie. Aangezien er al meer dan voldoende kandidaat-adoptanten op de wachtlijst van Adoptiehuis staan, met voldoende diversiteit, was er in 2024 opnieuw geen nood aan een doorstroom van extra kandidaat-adoptanten voor binnenlandse adoptie, bovenop de eerste 30.

De interlandelijke adoptiediensten zochten in het verleden specifiek naar kandidaat-adoptanten die openstonden voor kinderen met specifieke noden (special needs) voor alle landen met wie ze samenwerkten. Aangezien er in 2024 geen erkende interlandelijke adoptiediensten meer actief waren, konden in 2024 geen extra kandidaat-adoptanten doorstromen naar de voorbereiding bovenop de eerste 30 op de wachtlijst.

In realiteit namen van de 30 doorgestroomde kandidaat-adoptanten in 2024 slechts 10 kandidaat-adoptanten effectief deel aan de voorbereiding.

3.2.2 Voorbereiding

De voorbereiding op de adoptie van een niet-gekend kind wordt georganiseerd door SA. Die verplichte voorbereiding bestaat uit twee delen: de informatiesessies en de voorbereidingscursus.

Alle kandidaat-adoptanten die voor de eerste keer adopteren, moeten twee infosessies volgen, die elk vier uur duren. Ze betalen voor de infosessies 25 euro. Nadien hebben ze 60 dagen tijd om te bevestigen dat ze de adoptieprocedure willen verderzetten.

Tijdens de eerste informatiesessie krijgen de kandidaat-adoptanten uitleg over de Vlaamse adoptieprocedure, de verschillende pleegzorgvormen, de wereldwijde adoptietendensen en het profiel van de kinderen die voor adoptie worden afgestaan, met bijzondere aandacht voor specifieke zorgnoden. Medewerkers van SA en het VCA delen die informatie mee.

Tijdens de tweede informatiesessie biedt SA inzicht in tal van adoptiegerelateerde thema's zoals verlies- en rouwervaring bij geadopteerden, herstel

van trauma en gehechtheidsrelaties, verlieservaring en rouwproces bij geboorteouders of eerste ouders, kindervens en noden van het kind, vaardigheden ontwikkelen en draagkracht van adoptieouders. Infosessie twee is interactief en in kleinere groepen van maximaal 28 deelnemers. In afwachting van het nieuwe decreet over interlandelijke adoptie vonden in 2024 echter geen informatiesessies plaats.

Na de uitnodiging om in te stromen (zie 3.2.1) volgt een voorbereidingscursus van drie dagen, waarin dieper wordt ingegaan op binnenlandse en interlandelijke adoptie. Kandidaat-adoptanten betalen 250 euro voor de voorbereidingscursus. Die voorbereiding heeft een dubbel doel:

- SA probeert voor de kandidaat-adoptanten een realistisch beeld te schetsen van de kinderen die geplaatst worden voor adoptie. Er wordt veel aandacht besteed aan adoptie van kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften, aangezien dat een realiteit is bij een steeds groter aantal van de geplaatste kinderen. Zo kunnen de kandidaat-adoptanten inschatten of ze de draagkracht hebben die nodig is om aan de specifieke noden van het kind te beantwoorden.
- SA zet ook sterk in op dynamieken tussen de kandidaat-adoptanten onderling, gericht op ervaringen uitwisselen en een adoptienetwerk creëren. De adoptiedriehoek, die de relatie tussen geadopteerde, geboorteouders of eerste ouders en adoptieouders visualiseert, is de rode draad in het voorbereidingsprogramma.

De voorbereidingscursus vindt altijd fysiek plaats in Gent, Brussel en Antwerpen, in kleine groepjes van 8 à 10 gezinnen.

In 2024 stroomden er geen kandidaat-adoptanten voor interlandelijke adoptie door naar de voorbereidingscursus. Kandidaat-adoptanten die al ingestroomd waren, mochten de procedure wel verderzetten, samen met de uitgenodigde kandidaat-adoptanten overeenkomstig de decretaal vastgelegde minimumdoorstroom.

In 2024 waren er 2 voorbereidingsgroepen. De eerste was voor kandidaat-adoptanten die al ingestroomd waren in 2023. De tweede groep bestond vooral uit deelnemers die zich voor binnenlandse adoptie hadden aangemeld. 17 gezinnen vervulde de cursus en kregen een attest. Daarmee konden ze de procedure verderzetten bij de familierechtbank om een geschiktheidsvonnis te verkrijgen.

3.3 Maatschappelijk onderzoek

Na de voorbereiding te volgen en het voorbereidingsattest te ontvangen, dienen de kandidaat-adoptanten een verzoekschrift in bij de familierechtbank om geschikt verklaard te worden voor adoptie. In de geschiktheidsprocedure beveelt de familierechtbank een maatschappelijk onderzoek. Een Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek (DMO) voert dat onderzoek uit. Sinds 1 januari 2017 werkt er één DMO voor heel Vlaanderen. MOA vzw voert die opdracht uit sinds 1 mei 2021.

In 2024 werden 36 tussenvonnissen (57 in 2023) uitgesproken voor de adoptie van een niet-gekend kind. Daarnaast werden 15 vonnissen (24 in 2023) uitgesproken waarin een aanvullend onderzoek werd bevolen.

In 2024 werden in totaal 59 dossiers (76 in 2023) bij MOA vzw aangemeld voor een maatschappelijk onderzoek voor de adoptie van een niet-gekend kind (eerste of tweede adoptie, actualisatie of bijkomend onderzoek). Begin 2024 had MOA vzw 32 dossiers op haar wachtlijst staan, waarvan 15 dossiers die op eigen vraag niet onmiddellijk wilden opstarten (bv. door zwangerschap, ziekte, andere pistes om een kinderwens in te vullen ...) en 3 dossiers die op vraag van de rechter nog niet worden opgestart door een vonnis tot uitstel. Eind 2024 is MOA vzw erin geslaagd haar structurele wachtlijst volledig weg te werken.

MOA vzw staat ook in voor de actualisering van het maatschappelijk onderzoek wanneer kandidaat-adoptanten een verzoek tot verlenging van hun geschiktheidsvonnis indienen bij de familierechtbank. Het geschiktheidsvonnis vervalt immers na vier jaar. Een dergelijke actualisering is enkel nodig als er ingrijpende wijzigingen zijn in het gezin van de kandidaat-adoptanten, die mogelijk een invloed hebben op hun geschiktheid voor adoptie. Als er geen wijzigingen zijn, dan kan het geschiktheidsvonnis automatisch met twee jaar verlengd worden. Het VCA gaat na of een actualisering nodig is via het attest gezinssamenstelling, een door de kandidaat-adoptanten in te vullen vragenlijst en enkele vragen aan de adoptiedienst. Het VCA maakt dan een attest op voor de rechtbank waarna een actualisatie van het maatschappelijk onderzoek wordt opgestart of de geschiktheid automatisch wordt verlengd.

Het VCA kreeg in 2024 34 vragen van de rechtbank voor een dergelijke automatische verlenging. In 31 gevallen stelde het VCA vast dat er geen wijzigingen waren in het gezin. Voor 3 gezinnen moest wel een actualisatie gebeuren en werd de actualisatievraag doorgestuurd naar MOA vzw.

3.3.1 Verloop van het maatschappelijk onderzoek

De medewerkers van MOA vzw voeren gemiddeld vier gesprekken met de kandidaat-adoptanten: twee gesprekken door de psycholoog en twee door de maatschappelijk assistent. Een van de gesprekken is een huisbezoek door de maatschappelijk assistent. Voor een maatschappelijk onderzoek bij een tweede of volgende adoptie of bij een bijkomend maatschappelijk onderzoek wordt de procedure ingekort naar gemiddeld twee gesprekken: een huisbezoek (met gesprek) door de maatschappelijk werker en een gesprek met de psycholoog. Het volledige team van MOA vzw houdt een tussentijdse bespreking en een eindbespreking waarin een advies voor de familierechtbank wordt geformuleerd. De kandidaat-adoptanten krijgen het finale verslag van het maatschappelijk onderzoek met advies voor de familierechtbank. Als ze nog vragen over dit advies hebben, kunnen ze een adviesgesprek krijgen. In 2024 werd er in 3 dossiers een extra gesprek ingepland.

Volgens de regelgeving zou de DMO het onderzoek binnen twee maanden na het tussenvonnis moeten afronden. In de praktijk blijkt dat nagenoeg onmogelijk. Er verstrijkt namelijk al enige tijd vooraleer de DMO de opdracht ontvangt. Verder is het voor de kandidaat-adoptanten en de DMO erg moeilijk om de reeks van vier gesprekken onmiddellijk aan te vatten. De dienst stelt wel alles in het werk om, eenmaal het onderzoek gestart is, de termijn van twee maanden te respecteren.

3.3.2 Adviezen

Het aantal afgewerkte maatschappelijke onderzoeken in 2024 is in vergelijking met 2023 sterk gedaald. In 2023 werden in totaal 135 adviezen gegeven over de geschiktheid van kandidaat-adoptanten om een niet-gekend kind te adopteren. In 2024 waren dat er 46.

MOA vzw gaf in 2024 27 positieve en 21 negatieve adviezen. 7 kandidaat-adoptanten kregen een advies van uitstel.

In tabel 3.3 geven we een overzicht van de adviezen van MOA vzw in 2024.

Adviezen			
	Eerste adoptie	Actualisatie	Totaal
Positief na uitstel	0	0	0
Positief voor de adoptie van 1 kind	16	5	21
Positief voor de adoptie van 1 of 2 kinderen	1	0	1
Uitstel 6 maanden	3	0	3

Uitstel 1 jaar	3	0	3
Uitstel minstens 1 jaar	1	0	1
Uitstel minstens 2 jaar	0	0	0
Uitstel 18 maanden	0	0	0
Negatief	17	0	17
Totaal	41	5	46

3.3 Adviezen van MOA vzw in 2024

Bron: MOA vzw

3.4 Geschiktheidsvonnissen

De familierechtbank spreekt het geschiktheidsvonnis voor adoptie uit. Het VCA ontvangt niet systematisch de vonnissen waarbij de rechtbank negatief oordeelt over de geschiktheid. Enkel de vonnissen waarin de geschiktheid wordt uitgesproken of bijkomende onderzoeken worden bevolen, moet de familierechtbank, via FCA, aan het VCA bezorgen. Er werden in 2024 toch 7 vonnissen van niet-geschiktheid bezorgd aan het VCA.

In 2024 bezorgden de familierechtbanken in totaal 37 positieve geschiktheidsvonnissen (72 in 2023) aan het VCA.

25 kandidaat-adoptanten (35 in 2023) kregen een automatische verlenging van hun geschiktheidsvonnis en 6 kandidaat-adoptiegezinnen kregen een verlenging na actualisatie van het maatschappelijk onderzoek.

In 2024 werden er 15 vonnissen (24 in 2023) uitgesproken waarin aanvullend onderzoek werd bevolen.

In tabel 3.4 worden de geschiktheidsvonnissen weergegeven, gekoppeld aan het advies dat de DMO gaf.

In tabel 3.5. staan de details over de vonnissen waarin aanvullend onderzoek werd bevolen.

Geschiktheidsvonissen uitgesproken door de familierechtbank ¹⁰										
	Negatief (na uitstel)	Positief na uitstel	Positief voor 1	Positief voor 1 of 2/meer	Positief voor 1, uitstel voor 2	Positief voor 3	Positief na initieel negatief advies	Uitstel	Negatief	Totaal
Geschikt voor 1 kind	6	3	16				1			26
Geschikt voor 1 of 2 kinderen		1		9						10
Geschikt voor 1 of meer kinderen			1	1			1			3
Niet geschikt									0	0
Stopzetting	3									3
Totaal		1	17	10	0	0		0	0	42

3.4 Overzicht beslissingen familierechtbank, geschiktheid adoptie van een niet-gekend kind - 2024

Bron: het VCA

Aanvullende onderzoeken				
	Adviezen Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek			
Beslissing familierechtbank	Negatief	Positief	Uitstel	Totaal
Aanvullend onderzoek	5	0	4	9
Aanvullend onderzoek na uitstel	2	0	4	6
Totaal	7	0	8	15

3.5 Overzicht aanvullende onderzoeken familierechtbank - 2024

Bron: het VCA

¹⁰ De kolommen geven de niet-bindende adviezen van de DMO weer, de rijen geven de definitieve beslissingen van de familierechbanken weer.

3.5 Bemiddeling

Na ontvangst van het geschiktheidsvonnis kiezen kandidaat-adoptanten voor binnenlandse of interlandelijke adoptie. Voor binnenlandse adoptie sluiten ze een bemiddelingsovereenkomst af met Adoptiehuis. Zoals eerder vermeld in punt 2.5. neemt sinds 2024 het begeleidingsteam adoptie van het VCA bemiddeling voor interlandelijke adoptie op.

3.5.1 Bemiddeling door het begeleidingsteam van het VCA

In 2023 werden alle samenwerkingen met verschillende herkomstlanden gescreend. Het VCA besliste daarbij dat:

- de samenwerkingen met Portugal, Zuid-Afrika, Colombia, Bulgarije, de Filipijnen, Thailand, Chili, Peru en Honduras worden verdergezet.
- de samenwerkingen met Kazachstan, India, Togo en Hongarije voorlopig worden verdergezet en geëvalueerd worden na een werkbezoek ter plaatse.
- de samenwerking met Burkina Faso voor onbepaalde tijd geschorst wordt door de aanhoudende onveiligheidssituatie en humanitaire crisis en daarna wordt geëvalueerd.
- de samenwerkingen met Vietnam, Marokko, Haïti en Gambia worden stopgezet.

In juni 2024 vond een werkbezoek in Colombia plaats om de verdere samenwerking te bespreken, aangezien de overschakeling van Het Kleine Mirakel naar het VCA nieuwe samenwerkingsafspraken vereiste. Zo werd er een nieuwe contactpersoon aangesteld en werd de samenwerking met het ICBF (centrale autoriteit) besproken.

Na een werkbezoek aan Togo in oktober 2024 werd, ook op aangeven van Togo dat er nauwelijks nog nood is aan interlandelijke adoptie, de samenwerking voor interlandelijke adoptie stopgezet.

Werkbezoeken aan India¹¹ en aan Hongarije worden gepland in het voorjaar van 2025, zodat daarna een finale beslissing kan worden genomen over verdere samenwerking.

¹¹ Aanvullende informatie op datum van publicatie van dit activiteitenverslag: in januari 2025 bracht VCA een werkbezoek aan India. Op 1 april 2025 werd – na de verkregen informatie grondig te verwerken en een herevaluatie van de screening uit te voeren – beslist dat de samenwerking met India onmiddellijk wordt stopgezet. Voor meer info: <https://www.kindengezin.be/sites/default/files/2025-05/definitieve%20beslissing%20samenwerking%20met%20India%20na%20werkbezoek.pdf>

Een werkbezoek aan Kazachstan wordt niet ingepland, aangezien het in Kazachstan een vereiste is om te werken met een erkende interlandelijke adoptiedienst en niet rechtstreeks van overheid naar overheid. In Vlaanderen is er op dit moment geen erkende interlandelijke adoptiedienst. Samenwerking met Kazachstan is dus niet mogelijk.

Zoals eerder in punt 2.5 vermeld, werd het begeleidingsteam opgericht omdat de drie interlandelijke adoptiediensten niet langer erkend waren om de lopende adoptiedossiers verder op te volgen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal dossiers dat werd opgevolgd door het begeleidingsteam:

Aantal door het begeleidingsteam opgevolgde dossiers					
	Overgenomen	Stopgezet	Geheroriënteerd	Aankomst in België	Lopende
Bulgarije	1	1	0	0	0
Burkina Faso	5	0	0	5	0
Colombia	8	2	0	0	6
Filipijnen	9	3	1	0	5
Haïti	3	1	0	1	2 ¹²
Honduras	1	1	0	0	0
Hongarije	13	0	1	3 ¹³¹⁴	9
India	11	1	0	4 ¹⁵	6
Peru	0	0	0	0	0
Portugal	8	1	0	1	6

De toewijzing werd verdergezet bij een ander gezin na heroriëntering.

¹² waarvan 1 sibling, dus 2 kinderen.

¹³ waarvan 1 sibling, dus 2 kinderen.

¹⁴ waarvan 1 tribling, dus 3 kinderen

¹⁵ waarvan 2 siblings, dus 4 kinderen.

Thailand	11	0	0	3	8
Togo	4	0	0	3	1
Zuid-Afrika	5	1	0	1	3
Totaal				26	

Aantal plaatsingen in Vlaanderen, Wallonië en andere Europese landen

Tabel 3.7 geeft een overzicht van het aantal plaatsingen van 2005 tot 2024 in Vlaanderen, in Wallonië en in een aantal andere aankomstlanden. Cijfers voor 2023 en 2024 hebben we op dit ogenblik enkel voor de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

Aantal plaatsingen in Vlaanderen, Wallonië en andere Europese landen																				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
België																				
Vlaamse Gemeenschap ¹⁶	172	162	176	210	244	205	180	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27	29	21	25
Franse Gemeenschap ¹⁷	299	221	183	154	194	185	175	136	101	96	67	59	60	68	47	30	39	31	33	26
Aangrenzende landen																				
Duitsland	721	661	783	716	606	513	624	452	288	227	200	196	96	91	85	81	64	81		
Frankrijk	4.136	3.977	3.162	3.270	3.017	3.508	2.003	1.569	1.343	1.069	815	956	685	615	421	244	252	232		
Luxemburg	41	45	23	28	36	32	25	32	17	13	18	19	16	12	31	5	7	13		

¹⁶ Alleen adopties door een erkende adoptiedienst.

¹⁷ Alleen adopties door een erkende adoptiedienst.

Nederland	1.185	816	782	767	682	705	528	488	401	354	304	214	210	156	145	70	75	64		
Scandinavische landen																				
Finland	308	218	176	157	187	160	163	175	141	142	93	58	71	52	67	27	67	57		
Denemarken	586	450	426	395	496	419	338	219	176	124	97	84	79	64	46	23	32	41		
Zweden	1.083	879	800	793	912	728	630	542	450	408	400	259	240	190	170	92	118	98		
Mediterrane landen																				
Italië	2.874	3.188	3.420	3.977	3.964	4.130	4.022	3.106	2.825	2.206	2.216	1.872	1.439	1.394	1.205	669	680	698		
Spanje	5.423	4.472	3.648	3.156	3.006	2.891	2.573	1.669	1.191	824	799	567	531	445	370	195	171	176		
Andere landen																				
Verenigd Koninkrijk	369	363	356	225	200	173	153	120	124	68	58	64	60	71	52	53	53	63		
Ierland	366	313	392	422	307	201	188	117	72	34	82	54	53	41	33	29	11	18		

3.7 Plaatsingen in andere Europese landen in vergelijking met de Vlaamse en Franse Gemeenschap - 2024

Bron: het VCA, ACC, ISS Newsletter (november-december 2022) en Selman, P. (2024) *Global Statistics for Intercountry Adoption: Receiving States and States of origin 2004-2022*

Plaatsingen volgens herkomstland

In 2024 waren de herkomstlanden met het hoogste aantal plaatsingen Hongarije en India (met telkens 6 plaatsingen). Verder waren er 5 plaatsingen uit Burkina Faso, 3 uit Togo, 2 uit Thailand en telkens 1 plaatsing uit Haïti, Portugal en Zuid-Afrika.

In tabel 3.8 staat een overzicht van de geplaatste kinderen uit de verschillende landen, van 2016 tot 2024.

Aantal geplaatste kinderen volgens herkomstland																	
	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024
Zendend land	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
Bulgarije ¹⁸	0	0,0%	0	0,0%	1	3,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	1	4,0%	0
Burkina Faso ¹⁹	1	1,6%	2	3,4%	1	3,1%	4	14,3%	3	13,0%	1	3,7%	3	10,7%	3	12,0%	5
Chili ²⁰	1	1,6%	1	1,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	7,4%	0	0,0%	0	0,0%	0
China ²¹	1	1,6%	2	3,4%	2	6,3%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Colombia	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0
Ethiopië	6	9,7%	14	23,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
de Filipijnen ²²	5	8,0%	6	10,2%	4	12,5%	2	7,1%	3	13,0%	2	7,4%	0	0,0%	0	0,0%	0
Gambia	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	2	8,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Ghana	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	3	10,7%	0	0,0%	0
Guinee ²³	14	22,6%	10	16,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Haïti ²⁴	0	0,0%	0	0,0%	3	9,4%	1	3,6%	2	8,7%	0	0,0%	1	3,6%	3	12,0%	1
Honduras ²⁵	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0
Hongarije ²⁶	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	6	22,2%	6	21,4%	3	12,0%	6
India ²⁷	4	6,5%	6	10,2%	4	12,5%	2	7,1%	3	13,0%	0	0,0%	3	10,7%	0	0,0%	6

¹⁸ Haags Verdragsland.

¹⁹ Haags Verdragsland.

²⁰ Haags Verdragsland.

²¹ Haags Verdragsland.

²² Haags Verdragsland.

²³ Haags Verdragsland.

²⁴ Haags Verdragsland.

²⁵ Haags Verdragsland.

²⁶ Haags Verdragsland.

²⁷ Haags Verdragsland.

Kazachstan ²⁸	0	0,0%	1	1,7%	3	9,4%	4	14,3%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%
Marokko	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	4,4%	1	3,7%	0	0,0%	1	4,0%	0	0,0%
Nigeria	1	1,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Oeganda	11	17,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Polen ²⁹	8	12,9%	4	6,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Portugal ³⁰	1	1,6%	6	10,2%	1	3,1%	8	28,6%	3	13,0%	2	7,4%	1	3,6%	4	16,0%	1	4,0%
Thailand ³¹	0	0,0%	3	5,1%	4	12,5%	2	7,1%	1	4,4%	7	25,9%	5	17,9%	3	12,0%	2	8,0%
Togo ³²	2	3,2%	0	0,0%	0	0,0%	2	7,1%	2	8,7%	1	3,7%	0	0,0%	1	4,0%	3	12,0%
Verenigde Staten ³³	0	0,0%	0	0,0%	1	3,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Vietnam ³⁴	1	1,6%	2	3,4%	4	12,5%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%
Zuid-Afrika ³⁵	6	9,7%	2	3,4%	4	12,5%	0	0,0%	3	13,0%	5	18,5%	2	3,6%	2	8,0%	1	4,0%
Totaal	62	100,0%	59	100,0%	32	100,0%	28	100,0%	23	100,0%	27	100,0%	29	100,0%	21	84,0%	25	100,0%

3.8 Plaatsing volgens land via een erkende adoptiedienst 2016-2024

Bron: het VCA

Plaatsingen volgens land en geslacht

Van de 25 aangekomen kinderen in 2024 waren er 13 meisjes en 12 jongens.

De verdeling per herkomstland staat vermeld in tabel 3.9.

²⁸ Haags Verdragsland.

²⁹ Haags Verdragsland.

³⁰ Haags Verdragsland.

³¹ Haags Verdragsland.

³² Haags Verdragsland.

³³ Haags Verdragsland.

³⁴ Haags Verdragsland.

³⁵ Haags Verdragsland.

Aantal geplaatste kinderen volgens geslacht				
Zendend land	V	M	X	Totaal
Burkina Faso	3	2	0	5
Haïti	0	1	0	1
Hongarije	2	4	0	6
India	4	2	0	6
Portugal	1	0	0	1
Thailand	1	1	0	2
Togo	2	1	0	3
Zuid-Afrika	0	1	0	1
Totaal	13	12	0	25

3.9 Plaatsing via een erkende adoptiedienst volgens geslacht - 2024

Bron: het VCA

Plaatsingen volgens leeftijd van het kind

De gemiddelde leeftijd van de interlandelijke adoptiekinderen, geplaatst via het begeleidingsteam van VCA in 2024, op het moment van aankomst in België is 4,7 jaar (in 2023 was dit 6 jaar).

De leeftijd van de kinderen is terug te vinden in tabel 3.10.

Aantal geplaatste kinderen volgens leeftijd		
Leeftijd	Aantal	%
0 jaar	0	0,0%
1 jaar	0	0,0%
2 jaar	5	20,0%

3 jaar	6	24,0%
4 jaar	5	20,0%
5 jaar	3	12,0%
6 jaar	1	4,0%
7 jaar	2	8,0%
8 jaar	2	8,0%
9 jaar	0	0,0%
10 jaar	1	4,0%
11 jaar	0	0,0%
12 jaar	0	0,0%
> 12 jaar	0	0,0%
Totaal	25	100,0%

3.10 Leeftijd in volle jaren van alle geplaatste adoptiekinderen via de erkende adoptiediensten op het moment van aankomst in België - 2024

Bron: het VCA

Plaatsingen volgens leeftijd en gezinssituatie adoptieouders

De leeftijd van de adoptieouders die een kind uit het buitenland adopteerden, varieerde in 2024 tussen de 32 en de 54 jaar. De grootste groep adoptieouders is tussen 35 en 39 jaar oud. De spreiding in de verschillende leeftijdscategorieën is terug te vinden in tabel 3.11.

Er werden 22 kinderen geadopteerd door een heterokoppel en 3 kinderen door een alleenstaande vrouw.

Uit tabel 3.12 blijkt dat 9 kinderen als eerste en enige kind in een gezin geplaatst werden. 6 kinderen werden samen met een broer en/of zus geadopteerd door een gezin dat nog geen kinderen had. 10 kinderen kwamen terecht in een gezin met al kinderen.

Leeftijd van de adoptieouders		
	Aantal adoptievaders	Aantal adoptiemoeders
25-29 jaar	0	0
30-34 jaar	1	3
35-39 jaar	8	8
40-44 jaar	6	7
45-49 jaar	2	1
50-54 jaar	0	1
> 55 jaar	0	0
Totaal	17	20

3.11 Leeftijd van de adoptievader en -moeder (in volle jaren) op het moment van de plaatsing - 2024

Bron: het VCA

Plaats in de kinderrij

Plaats in de kinderrij van geplaatste kinderen		
	Aantal	%
Kinderloos gezin, plaatsing van 1 kind	9	36,0%
Kinderloos gezin, plaatsing van meerdere kinderen	6	24,0%
Gezin met (pleeg)kind(eren), plaatsing van 1 of meerdere kinderen	10	40,0%
Totaal	25	

3.12 Voor adoptie geplaatste kinderen volgens aantal geplaatste kinderen en plaats in de kinderrij in het adoptiegezin - 2024

Bron: het VCA

Evolutie van interlandelijke adoptie door de jaren heen

Op 1 september 2005 ging een nieuwe adoptiewetgeving in voege. Die wetgeving zorgde ervoor dat vrije adopties niet meer mogelijk waren. De overheid volgt sindsdien elke adoptieprocedure op.

Tabel 3.13 geeft het aantal kinderen weer dat vóór 2006 via bemiddeling van een erkende adoptiedienst in een adoptiegezin geplaatst werd. Dat is slechts een gedeelte van het werkelijke aantal geadopteerden, omdat er geen zicht is op het aantal vrije adopties in die jaren in Vlaanderen.

Tabel 3.14 geeft het aantal plaatsingen via een erkende adoptiedienst weer vanaf 2006 tot en met 2023. In 2024 gaat het om het aantal plaatsingen, opgevolgd door het begeleidingsteam in het VCA.

Plaatsingen volgens land vóór 2006														
Herkomstland	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bolivia		3	5		2	2	1	1						
Bulgarije						4	7	3	2	3	2			
Burundi			2	7		2								
Cambodja											1	20		
Chili	12	2	4	3	3	3		1	1					
China	3	5	2		2	8	10	18	34	29	42	49	64	63
Colombia	17	16	17	16	8	7	10	11	2	3	5	3	1	4
Ecuador	12	12	6	13	6	1	7	4	2	4	3	2	2	
El Salvador								1	1					
Ethiopië					3	1	25	18	31	17	22	29	17	59
Filipijnen	9	10	13	13	9	15	9	12	19	11	11	9	17	7
Frankrijk			5	5	2	3								
Haïti	9	3		40	40	26	21	11	23	31	29	5		
India	77	68	60	73	66	49	38	36	35	32	18	12	13	10

Moldavië				1	2	3	3	7	2					
Nepal		1	5		1									
Oekraïne						2								
Roemenië	3	13	1		5	7	17	19	15	5	1			
Rusland							4	12	10	7	12	13	10	14
Rwanda	26	27	4											
Sri Lanka								2	3	3	7	7	3	5
Thailand								3	1	2	1	5	6	1
Vietnam				7	23	15	36	24	27	25	28	4		
Zaire				24	3	3								
Zuid-Afrika								1	2	1	5	7	10	9
Andere	11	12	5		2									
Totaal	176	167	127	202	177	151	188	184	210	173	187	165	143	172

3.13 Plaatsingen volgens land via de erkende adoptiediensten 1992 - 2005

Bron: het VCA

Plaatsingen volgens land sinds 2006																			
Herkomstland	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ³⁶
Bulgarije							2						1				1	1	
Burkina Faso						1	1		2		1	2	1	4	3	1	3	3	5
Chili										4	1	1				2			
China	47	30	8	13	18	12	15	5	4	2	1	2	2	1					
Colombia	3	3	1		3	2											1		
DR Congo										3									

³⁶ In 2024 gaat het om het aantal plaatsingen, opgevolgd door het begeleidingsteam in het VCA.

Ethiopië	58	88	97	107	87	102	78	48	18	11	6	14							
Filipijnen	10	9	6	2	2	5	4	3	7	7	5	6	4	2	3	2			
Gambia										3				1	2				
Ghana																	3		
Guinee									4	3	14	10							
Haïti				3	3				1				3	1	2		1	3	1
Honduras														1			1		
Hongarije																6	6	3	6
India	15	5	9		10	6	3	2	3	2	4	6	4	2	3		3		6
Kazachstan		26	58	86	64	22						1	3	4			1		
Kenia								3											
Marokko						3		1							1	1		1	
Nigeria						1					1								
Oeganda								2	2	18	11								
Polen			4	2		12	10		12	10	8	4							
Portugal										1	1	6	1	8	3	2	1	4	1
Rusland	17	4	8	14															
Sri Lanka	3	2	5	3	3	2													
Thailand	1	2	4	3	3	2	1	3	2	5		3	4	2	1	7	5	3	2
Togo									1		2			2	2	1		1	3
VS													1						
Vietnam											1	2	4				1		
Zuid-Afrika	8	7	10	11	12	10	8	5	5	2	6	2	4		3	5	2	2	1
Totaal	162	176	210	244	205	180	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27	29	21	25

3.14 Plaatsingen volgens land via de erkende adoptiediensten 2006-2024

Bron: het VCA

Wachttijd voor interlandelijke adoptie

De gemiddelde wachttijd voor interlandelijke adoptie varieert naargelang het herkomstland. Eerst is er de wachttijd tot aan de kindtoewijzing en daarna kan het nog een tijd duren voordat het kind effectief het gezin ontmoet. De meeste herkomstlanden stellen als voorwaarde dat de adoptieouders na toewijzing een bepaalde tijd, van enkele weken tot enkele maanden, in het herkomstland doorbrengen. In andere herkomstlanden wordt de adoptie pas maanden na de toewijzing afgerond en kunnen de adoptieouders pas daarna met hun kind naar België afreizen.

In 2024 waren er 10 kindtoewijzingen (31 in 2023) aan 8 kandidaat-adoptiegezinnen, waarvan 1 siblinggroep van 3 kinderen. Een aantal van die kinderen zal pas in 2025 effectief met hun adoptiegezin naar België kunnen afreizen.

Een wachttijd berekenen kan op veel manieren. Er kan gerekend worden vanaf de aanmelding, vanaf het geschiktheidsvonnis, vanaf de ondertekening van de bemiddelingsovereenkomst, vanaf de verzending van het dossier naar het betrokken land ...

Het VCA rekent de afgelopen jaren vanaf de datum van het geschiktheidsvonnis.

In tabel 3.15 wordt de gemiddelde wachttijd weergegeven die verstrijkt tussen de datum van het geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing in 2024.

Tabel 3.16 toont de wachttijd tussen de datum van het geschiktheidsvonnis en de effectieve plaatsingsdatum in 2024.

Er wordt telkens vermeld over hoeveel toewijzingen of plaatsingen het gaat.

Wachttijd kindtoewijzingen			
Zendend land	Wachttijd in maanden	Wachttijd in jaren/maanden	Aantal kindtoewijzingen
Burkina Faso	21	1j.9m.	1
Hongarije	22	1j.10m.	3
India	59	4j.11m.	1
Portugal	24	2j.	1
Thailand	20	1j.8m.	2
Zuid-Afrika	32	2j.8m.	2

Totaal			10
---------------	--	--	-----------

3.15 Wachttijden kindtoewijzingen per land - 2024

Bron: het VCA

Wachttijden plaatsingen			
Zendend land	Wachttijd in maanden	Wachttijd in jaren/maanden	Aantal plaatsingen
Burkina Faso	55	4j.7m.	5
Haïti	39	3j.3m.	1
Hongarije	27	2j.3m.	6
India	51	4j.3m.	6
Portugal	28	2j.4m.	1
Thailand	49	4j.1m.	2
Togo	45	3j.9m.	3
Zuid-Afrika	35	2j.11m.	1
Totaal			25

3.16 Wachttijden plaatsingen per land - 2024

Bron: het VCA

Kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte

Verschillende landen hanteren eigen definities en begrippen voor adoptiekinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte (ook speciale zorgnoden of 'special needs' genoemd). Het VCA definieert het begrip specifieke zorgnoden op basis van internationaal onderzoek en getoetst aan de ervaring in het Vlaamse werkveld.

Het VCA hanteert vijf deelcategorieën:

1. Siblings (broers en/of zussen)
2. Kinderen met medische problemen

3. Kinderen met een extra belastende achtergrond en/of gedragsproblemen
4. Kinderen met een ontwikkelingsstoornis
5. Oudere kinderen (ouder dan 6 jaar).

Sommige kinderen behoren tot meerdere categorieën van specifieke zorgnoden, zoals een kind ouder dan 6 jaar met een ontwikkelingsstoornis. Bij die kinderen is er een cumulatief risico.

Het VCA en zijn partners stellen vast dat de kindprofielen met de jaren complexer worden. De vraag stelt zich waar de grens ligt van kindprofielen en of adoptieouders de draagkracht hebben om er op een adequate manier mee om te gaan, rekening houdend met de beschikbare hulpverlening in Vlaanderen. De haalbaarheid van bepaalde adoptieprojecten vraagt om een kritische reflectie in de hele adoptiesector.

In 2024 werden in totaal 26 kinderen geplaatst, van wie 19 met specifieke zorgnoden. De tabel hieronder biedt een overzicht per type zorgnood.

Kinderen met specifieke zorgnoden													
Categorie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ouder dan 6 jaar	5	4	3	2	1	2	3		4	4	1	1	
Medisch probleem	15	5	4	7	6	5	5	4		1	3	2	
Sibling	6	4	8	1		2	4		3		3	1	3
Extra belastende achtergrond (of gedragsproblemen)	1	3	2	1	6	1							7
Ontwikkelingsstoornis	1	3	3	1			1				1		1
Ouder dan 6 jaar + sibling	6	2	2	5					1	2	1	2	

Ouder dan 6 jaar + extra belastende achtergrond	3	1	2	2	1	2	2			1			1
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem				1		2		2			2		1
Ouder dan 6 jaar + ontwikkelingsstoornis										1	2		
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem + extra belastende achtergrond					1	1		1					
Medisch probleem + extra belastende achtergrond	1	1	1				2						
Medisch probleem + ontwikkelingsstoornis	4			4	2	2	1	1			3		1
Medisch probleem + sibling + extra belastende achtergrond					1								
Medisch probleem + ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond					1							2	1
Sibling + medisch probleem			3	2	2	1							1

Sibling + extra belastende achtergrond	1	2	1	2	2	1				3			
Sibling + ontwikkelingsstoornis													2
Ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond				1				1					
Sibling + ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond			1	2						1			
Ouder dan 6 jaar + sibling + extra belastende achtergrond	4	2	2	1	1	2		3	3	1		6	
Ouder dan 6 jaar + sibling + ontwikkelingsstoornis				1									
Ouder dan 6 jaar + sibling + medisch probleem + ontwikkelingsstoornis										2			

Ouder dan 6 jaar + ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond				1	4			3			1		
Ouder dan 6 jaar + sibling + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	2		2			4							
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	1			1		1							1
Ouder dan 6 jaar + sibling + medisch probleem + extra belastende achtergrond						1		1					
Medisch probleem + sibling + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	1					1					1	1	

Ouder dan 6 jaar + medisch probleem + sibling + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	1			1		1				1	1		
Totaal	52	27	34	36	28	29	18	16	11	17	19	15	19

Totaal aantal plaatsingen	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27	29	21	25
Percentage special needs tegenover totaal aantal plaatsingen	42,6%	37,0%	55,7%	50,7%	45,2%	49,2%	56,3%	57,1%	47,8%	63,0%	65,5%	71,4%	76%

3.17 Overzicht kinderen met specifieke zorgnoden 2012-2024

Bron: het VCA

3.5.2 Interlandelijke adoptie van een niet gekend kind zonder bemiddeling (zelfstandige adoptie)

Kandidaat-adoptanten konden tot aan de decreetswijziging van 20 juli 2024 kiezen om een interlandelijke adoptieprocedure te doorlopen zonder bemiddeling van een erkende adoptiedienst, maar onder supervisie van het VCA. Dat heet een zelfstandige adoptie. De kandidaat-adoptanten stellen een inlichtingendossier samen over het door hen gekozen land.

Als kandidaat-adoptanten aangeven zelfstandig te willen adopteren, kunnen ze eventueel gericht doorstromen naar de voorbereiding. Voor die gerichte doorstroom voert het VCA een gesprek met de kandidaat-adoptanten, nadat ze de twee infosessies volgden, om de haalbaarheid in te schatten. Op basis van de informatie voert het VCA een landonderzoek uit, dat start zodra het geschiktheidsvonnis van de kandidaat-adoptanten beschikbaar is en dus na de procedure van voorbereiding en maatschappelijk onderzoek.

Het onderzoek neemt in principe maximaal 4 maanden in beslag. De termijn kan tweemaal, met telkens 2 maanden, verlengd worden tot maximaal 8 maanden. De beoordeling van een samenwerking gebeurt op gelijkaardige wijze zoals voorheen bij een adoptiedienst.

Na goedkeuring van de verderzetting van de adoptieprocedure staat het VCA in voor de verzending van het ouderdossier naar de bevoegde autoriteiten, het ontvangen van het kinddossier en het matchingsvoorstel, de goedkeuring van het kinddossier en de matching en ten slotte de opmaak van de nodige attesten voor de erkenningsprocedure.

Op 20 juli 2024 trad de wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, in werking. De zelfstandige adopties werden daarbij opgeheven. Enkel zelfstandige adoptanten die bij de inwerkingtreding van het decreet een goedkeuring hadden verkregen, kunnen hun zelfstandig adoptietraject afronden.

In 2024 voerde het VCA daarom geen gesprekken met nieuwe kandidaat-adoptanten die een zelfstandige adoptie overwogen.

In 2024 ontving het VCA nog een inlichtingendossier van zelfstandige adoptanten, voor adoptie uit Roemenië. Het landonderzoek werd goedgekeurd. Er werden drie nieuwe ouderdossiers verstuurd naar de herkomstlanden Roemenië en Peru. Twee dossiers zetten de kandidaat-adoptanten zelf stop, voor Roemenië en Kroatië.

In 2024 ontving het VCA twee kindtoewijzingen uit Roemenië (een sibling) en keurde ze goed. Er kwamen in 2024 drie kinderen in Vlaanderen aan via zelfstandige adoptie uit Roemenië.

Onderzoek zelfstandige interlandelijke adopties	
Inlichtingendossier ontvangen	
Roemenië	1
Totaal	1
Onderzoek opgestart	
Roemenië	1
Totaal	1
Goedkeuring verderzetting adoptieprocedure na onderzoek	
Roemenië	1

Totaal	1
Verzending ouderdossier naar buitenland	
Roemenië	2
Peru	1
Totaal	3
Ontvangen kinddossier	
Roemenië	2 (sibling)
Totaal	2
Goedkeuring kindtoewijzing	
Roemenië	2 (sibling)
Totaal	2
Aangekomen kinderen	
Roemenië	3
Totaal	3

3.18 Onderzoek zelfstandige interlandelijke adopties - 2024

Bron: het VCA

3.5.3 Bemiddeling door de binnenlandse adoptiedienst

Binnenlandse adoptie gaat over de adoptie van kinderen die in Vlaanderen verblijven en die niet voor adoptie naar Vlaanderen zijn gekomen.

Binnenlandse adoptie van een niet-gekend kind gebeurt altijd via bemiddeling van de binnenlandse adoptiedienst Adoptiehuis. De dienst staat in voor de begeleiding van de geboorteparenten of eerste ouders, de begeleiding van de kandidaat-adoptanten, bemiddeling en nazorg.

In 2024 werden in totaal 16 bemiddelingsovereenkomsten tussen Adoptiehuis en kandidaat-adoptanten afgesloten.

Geplaatste kinderen

In 2024 werden 18 kinderen geplaatst via Adoptiehuis bij 15 gezinnen. Er werden 2 tweelingen en 1 sibling geplaatst. 16 kinderen waren op het moment van de plaatsing tussen 0 en 1 jaar oud. 2 kinderen waren tussen 1 en 3 jaar. Het ging om 10 meisjes en 8 jongens.

Adoptiehuis begeleidt de geboortelouers of eerste ouders bij een gefundeerde beslissing over de toekomst van hun kind en henzelf. Slechts een beperkt aantal begeleidingen leidt uiteindelijk tot een adoptieplaatsing. Voor het merendeel van de opgestarte begeleidingen wordt een minder ingrijpende oplossing gevonden, zoals het kind zelf opvoeden, al dan niet met gezinsondersteuning, via pleegzorg of verblijf in een voorziening voor moeder en kind.

Gezinssituatie

De gemiddelde leeftijd van de adoptievaders die een kind adopteerden via Adoptiehuis was 39,9 jaar (41,3 jaar in 2023) en van de adoptiemoeders 39,4 jaar (41 jaar in 2023).

Van de 18 kinderen kwamen 9 kinderen terecht in een gezin met 2 adoptievaders. Er werden 7 kinderen geplaatst bij een heterokoppel. Er werden ook 2 kinderen geplaatst bij een alleenstaande adoptievader.

In 2024 werden in totaal 7 vrouwen adoptiemoeder en 22 mannen adoptievader (zie tabel 3.20).

Of er al kinderen in het gezin aanwezig waren voor de plaatsing van het adoptiekind is opgenomen in tabel 3.21.

Geplaatste kinderen via een adoptiedienst																		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Geplaatste kinderen	32	29	24	35	25	30	26	23	22	23	29	20	15	16	20	17	14	18

3.19 Aantal kinderen geplaatst via Adoptiehuis 2007-2024

Bron: het VCA

Leeftijd van de adoptieouders		
Leeftijd	Aantal adoptievaders	Aantal adoptiemoeders

25-29 jaar	0	0
30-34 jaar	2	0
35-39 jaar	10	5
40-44 jaar	8	2
45-49 jaar	2	0
50-54 jaar	0	0
>55 jaar	0	0
Totaal	22	7

3.20 Leeftijd van de adoptievader en -moeder (in volle jaren) op het moment van plaatsing - 2024

Bron: het VCA

Plaats in de kinderrij		
	Aantal	%
Kinderloos gezin, plaatsing van 1 kind	11	61%
Kinderloos gezin, plaatsing van meerdere kinderen	6	33%
Gezin met (pleeg)kinderen, plaatsing van 1 kind als onderste in de kinderrij	1	6%
Totaal	18	100%

3.21 Voor adoptie geplaatste kinderen volgens aantal geplaatste kinderen en plaats in de kinderrij in het adoptiegezin - 2024

Bron: het VCA

3.6 Erkenning en registratie

Na de adoptie van een in het buitenland geboren kind wordt de adoptiebeslissing ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. De meeste adopties worden uitgesproken in het herkomstland. De adoptiebeslissing moet echter eerst erkend worden door FCA om ook in België uitwerking te hebben.

Sinds de wet van 31 maart 2019 op de modernisering van de burgerlijke stand stelt FCA geen registratiebewijs meer op, maar stelt ze een erkenningsattest op voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Die is bevoegd om een adoptieakte op te stellen op basis van dat erkenningsattest. De adoptieakte is het materiële bewijs van de erkenning van de adoptie.

In 2024 heeft FCA in 33 omkaderde Nederlandstalige adoptiedossiers een erkenningsattest afgeleverd. Er werden 17 erkenningen afgeleverd in niet-omkaderde dossiers (dit gaat over Belgen die in het buitenland wonen).

4. ADOPTIE VAN EEN GEKEND KIND

4.1. Intrafamiliale adoptie

Intrafamiliale adoptie is de adoptie van een kind van familie dat in het buitenland woont. Deze adoptieprocedure is van toepassing voor kandidaat-adoptanten die tot in de vierde graad verwant zijn met het te adopteren kind (bijvoorbeeld een neef of nicht) of die voorafgaand aan de adoptie met het kind samenwoonden. Voor adoptie van kinderen die verder dan de vierde graad verwant zijn, geldt de gewone adoptieprocedure.

Bij een intrafamiliale adoptie verloopt de adoptieprocedure meestal zonder tussenkomst van een adoptiedienst. Het VCA begeleidt dan de kandidaat-adoptanten door het proces. De procedure moet altijd bij het VCA opgestart worden.

In 2024 registreerde het VCA 28 aanmeldingen voor intrafamiliale adoptie.

Aantal aanmeldingen intrafamiliale adoptie						
2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
33	37	24	33	40	44	28

4.1 Aantal aanmeldingen voor intrafamiliale adoptie 2018-2024

Bron: het VCA

4.1.1. Aanmelding en voorbereiding

De kandidaat-adoptanten voor intrafamiliale adoptie melden zich aan bij het VCA. Bij aanmelding vullen de kandidaat-adoptanten een vragenlijst in over de situatie van het te adopteren kind. Op basis van die vragenlijst maakt het VCA een eerste inschatting over de haalbaarheid van intrafamiliale adoptie. Indien er geen mogelijkheden lijken te zijn voor adoptie, worden kandidaat-adoptanten daar per brief over ingelicht. Wanneer er op basis van de vragenlijst mogelijkheden lijken te zijn, dan worden de kandidaat-adoptanten uitgenodigd voor een individueel gesprek.

Tijdens het individuele gesprek licht het VCA de verplichte adoptieprocedure uitvoerig toe en gaat het dieper in op het specifieke adoptieproject. De kandidaat-adoptanten krijgen een verslag van dat gesprek, waarin een eerste inschatting wordt gemaakt over de haalbaarheid van de geplande adoptie. De adopteerbaarheid van het kind, de subsidiariteit van de adoptie en de specifieke situatie in het herkomstland worden overlopen. Als op basis van die informatie blijkt dat het weinig zin heeft om de procedure verder te zetten, omdat principes van de adoptabiliteit en subsidiariteit niet vervuld worden, dan worden de kandidaat-adoptanten daarover ingelicht. Zo vermijdt het VCA dat er hooggespannen, maar onrealistische verwachtingen ontstaan bij het kind, de familie of de kandidaat-adoptanten. Op basis van de inschatting van het VCA beslissen de kandidaat-adoptanten of ze de verdere procedure willen doorlopen.

Als de kandidaat-adoptanten verder willen gaan, dan verwijst het VCA hen door naar SA voor een voorbereidingsprogramma van een dag. Daarin wordt vooral aandacht besteed aan de eigenheid van adoptie en de betekenis ervan voor de drie betrokken partijen, met name de geboorteouders of eerste ouders, de geadopteerde en de adoptieouders, in deze specifieke adoptiecontext. SA organiseert dat programma doorgaans vier keer per jaar, rekening houdend met het aantal aanvragen.

In 2024 ontving het VCA 28 vragenlijsten voor intrafamiliale adoptie. 12 kandidaat-adoptanten kwamen op individueel gesprek bij het VCA.

De voorbereiding door SA werd in 2024 4 keer georganiseerd, afwisselend in Gent en Antwerpen. 11 gezinnen namen deel en ontvingen een attest.

4.1.2. Maatschappelijk onderzoek en geschiktheid

Na ontvangst van het voorbereidingsattest dienen de kandidaat-adoptanten een verzoekschrift in om geschikt verklaard te worden bij de familierechtbank. Net zoals bij de adoptie van een niet-gekend kind voert de DMO in opdracht van de familierechtbank dat onderzoek uit. In 2024 werden 12 tussenvonnissen uitgesproken, waarin een dergelijk (aanvullend) maatschappelijk onderzoek bevolen werd (10 in 2023).

In 2024 voerde MOA vzw 12 maatschappelijke onderzoeken uit voor een intrafamiliale adoptie. Na ontvangst van het advies van de DMO, beslist de familierechtbank of de kandidaten geschikt zijn om te adopteren. Bij een positieve beslissing ontvangen de kandidaat-adoptanten een geschiktheidsvonnis.

Geschiktheidsvonnissen intrafamiliale adoptie	
Type vonnis	Aantal
Geschikt voor 1 kind	1
Geschikt voor 3 kinderen	1
Geschikt voor 1 of 2 kinderen	1
Geschikt, specifiek kind	4
Geschikt, 2 specifieke kinderen	3
Niet geschikt	0
Verlengd vonnis, geschikt voor 1 kind	1
Verlengd vonnis, geschikt voor 1 of meer kinderen	1
Totaal	12

4.2 Aantal en type vonnissen voor intrafamiliale adopties - 2024

Bron: VCA

Sommige kandidaat-adoptanten leven onbewust de Belgische regelgeving niet na door een adoptie te laten uitspreken in het herkomstland voordat ze geschikt verklaard zijn. Die kandidaat-adoptanten kunnen de adoptie laten regulariseren. Dat betekent dat FCA in uitzonderlijke omstandigheden de kandidaat-adoptanten kan toestaan om de Belgische adoptieprocedure (voorbereiding, maatschappelijk onderzoek en geschiktheidsvonnis) toch op te starten ook al is er al een vonnis uitgesproken in het herkomstland. Na de geschiktheidsprocedure kan FCA de adoptie toch erkennen. Dat is alleen mogelijk bij intrafamiliale adopties die aan strikte voorwaarden voldoen.

FCA vroeg in 2024 geen advies aan het VCA over de subsidiariteit en adoptabiliteit van al geadopteerde kinderen.

4.1.3. Onderzoek intrafamiliale adoptie en verdere procedure

Intrafamiliale adoptie is een vorm van zelfstandige adoptie waarbij het VCA net als bij andere zelfstandige adopties een onderzoek uitvoert. De aanpak bij intrafamiliale adoptie is deels verschillend aangezien het om een gekend kind gaat bij familie in het buitenland.

Als kandidaat-adoptanten na het gesprek met het VCA beslissen om verder te gaan, kan het VCA al starten met een voorbereidend onderzoek van de adoptieprocedure in het betrokken land. Zo wordt tijd gewonnen zodat het kind snel de familie in België kan vervoegen als de adoptie wordt toegestaan. Het eigenlijke onderzoek en de beoordeling van de adoptiesamenwerking kunnen pas starten nadat het geschiktheidsvonnis werd uitgesproken. De wijzigingen aan het decreet van 20 januari 2012 hebben geen impact op de intrafamiliale adopties en die kunnen onverminderd verder lopen.

In 2024 startte het VCA voor 10 intrafamiliale adoptiedossiers een onderzoek op na ontvangst van het geschiktheidsvonnis: Kameroen (2), Guinee (2), Kenia, Ghana (2), de Centraal Afrikaanse Republiek, Oeganda en Peru.

De onderzoeken van Kameroen (2), Guinee (2), Ghana en Peru werden positief beoordeeld. Het onderzoek van Kenia werd initieel afgekeurd, maar kon met bijkomende informatie vervolgens worden goedgekeurd mits enkele voorwaarden. De onderzoeken van Oeganda, Ghana en de Centraal Afrikaanse Republiek, opgestart in 2024, werden nog niet afgerond in hetzelfde jaar.

Er werden nog 2 onderzoeken, opgestart in 2023, afgerond, met name Ghana en de Filipijnen die positief werden beoordeeld.

Het VCA heeft in 2024 5 ouderdossiers opgestuurd voor intrafamiliale adoptie: 1 naar de Centraal Afrikaanse Republiek, 1 naar Brazilië; 1 naar Ghana, 1 naar de Filipijnen en 1 naar Peru.

Het VCA ontving in 2024 8 kinddossiers. 1 kinddossier kwam uit Ghana, 1 uit Kirgizië en 1 uit Sierra Leone. Die werden allemaal goedgekeurd. 4 kinddossiers kwamen uit de Centraal Afrikaanse Republiek waarbij het VCA 3 dossiers goedkeurde en bij 1 dossier de weigering van goedkeuring afleverde. 1 kinddossier kwam uit Guinee, maar daar werden bijkomende stukken opgevraagd en werd nog geen beslissing genomen.

Voor 1 kinddossier uit Guinee, verkregen eind 2023, gaf het VCA geen goedkeuring.

In 2024 kwamen 2 kinderen via intrafamiliale adoptie aan in Vlaanderen: 1 uit Kirgizië en 1 uit Kameroen. Een goedgekeurde toewijzing uit Guinee verkreeg geen erkenning van FCA.

Intrafamiliale adoptie	
Onderzoek opgestart (na geschiktheidsvonnis)	
Kameroen	2
Guinee	2
Kenia	1
Ghana	2
Centraal Afrikaanse Republiek	1
Oeganda	1
Peru	1
Totaal	10
Verzonden ouderdossiers	
Centraal Afrikaanse Republiek	1
Ghana	1
Filipijnen	1
Peru	1
Totaal	4
Ontvangen kinddossiers	
Ghana	1
Kirgizië	1
Sierra Leone	1
Centraal Afrikaanse Republiek	4
Guinee	1
Totaal	8
Goedkeuring kindtoewijzing	

Ghana	1
Kirgizië	1
Sierra Leone	1
Centraal Afrikaanse Republiek	3
Totaal	6
Weigering kindtoewijzing	
Centraal Afrikaanse Republiek	1
Guinee	1
Totaal	2
Aangekomen kinderen	
Kameroen	1
Kirgizië	1
Totaal	2

4.3 Overzicht van intrafamiliale adoptiedossiers die het VCA behandelde - 2024

Bron: het VCA

4.1.4. Overleg internationale jeugdbescherming

In 2021 werd een werkgroep internationale jeugdbescherming of kafala opgestart om te komen tot een betere samenwerking rond concrete dossiers over adoptie en internationale kafala. De werkgroep boog zich in 2024 over vijf specifieke dossiers waarbij advies werd verleend aan de Vlaamse centrale autoriteit in de zin van het Haags Kinderbeschermingsverdrag van 1996.

4.2. Binnenlandse adoptie van een gekend kind

Bij binnenlandse adoptie van een gekend kind gaat het over adoptie van een kind dat de kandidaat-adoptanten vooraf al kennen, zoals een stiefkind, een pleegkind of een kind van familie, dat zich vóór de adoptie al in België bevindt. Het kan ook gaan over de adoptie van een biologisch eigen kind,

bijvoorbeeld de adoptie door de biologische vader die zijn kind niet tijdig bij de ambtenaar van burgerlijke stand erkende of waarbij een andere man het kind erkende.

4.2.1. Aanmelding en voorbereiding

Het aantal kandidaat-adoptanten dat zich in 2024 aanmeldde voor een binnenlandse adoptie van een gekend kind (176 aanmeldingen) is licht gedaald tegenover 2023 (189 aanmeldingen).

Aanmeldingen binnenlandse adoptie gekend kind bij het VCA																		
	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Binnenlandse adoptie gekend kind	188	100	181	100	190	100	188	100	186	100	238	100	173	100	189	100	176	100
Waarvan	156	82,9	152	83,98	146	76,84	147	78,19	147	79,03	175	73,53	143	82,7	149	78,8%	129	68,3%
- stiefouder hetero																		
- stiefouder holebi	9	4,9	8	4,42	9	4,74	15	7,98	9	4,84	6	2,52	4	2,3	8	4,2%	10	5,7%
- gekend kind (pleegkind,	8	4,2	12	6,63	20	10,53	13	6,91	18	9,68	39	16,39	21	12,1	21	11,1%	26	14,8%

draagmoeders ...)																		
- kind van familie (kleinkind, neef, nicht ...)	15	7,9	7	3,87	12	6,31	13	6,91	12	6,45	18	7,56	5	2,9	11	5,8%	10	5,7%
- eigen kind			2	1,1	3	1,58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,6%

4.4 Aantal aanmeldingen binnenlandse adoptie gekend kind - 2024

Bron: het VCA

SA organiseert de voorbereiding van kandidaat-adoptanten die een gekend kind willen adopteren. In 2024 vonden 9 voorbereidingsgroepen plaats, waarvan 2 fysiek in Brussel en 7 online. In totaal namen 126 gezinnen (koppels of alleenstaanden) deel aan de voorbereiding en ontvingen een attest.

Aantal voorbereidingen voor de binnenlandse adoptie van een gekend kind																	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adoptie gekend kind	284	376	295	401	282	363	240	178	97	164	164	163	163	213	167	168	126

4.5 Afgeronde voorbereidingen binnenlandse adoptie gekend kind 2008-2024

Bron: het VCA

4.2.2. Verzoekschrift adoptie met mogelijk maatschappelijk onderzoek

Na ontvangst van het voorbereidingsattest dienen de kandidaat-adoptanten een verzoekschrift tot adoptie in bij de familierechtbank. Bij een adoptie gekend kind is er al een sociaal-affectieve band tussen de kandidaat-adoptieouder en het kind. Het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten is daardoor niet altijd verplicht. De familierechter oordeelt daarover en beslist of het onderzoek nodig is. Een gekend kind kan dus ook zonder maatschappelijk onderzoek geadopteerd worden.

In 2024 ontving MOA vzw via het VCA 7 opdrachten van de familierechtbank voor een adoptie gekend kind (14 in 2023). MOA vzw gaf 2 positieve adviezen en 1 negatief advies, 3 adviezen tot uitstel en 1 dossier stopte na 4 gesprekken.

Via het aanmeldingsformulier voor binnenlandse adoptie van een gekend kind ontvangt het VCA de gegevens van de geboorteouders of eerste ouders. Vervolgens stuurt het VCA hun gegevens door naar Adoptiehuis. Adoptiehuis nodigt de geboorteouders of eerste ouders uit voor een informatiesprek over de gevolgen van adoptie voor hen als ouder en voor het kind en hun mogelijkheden, rechten en plichten. Dat gesprek is niet verplicht, maar wordt wel altijd aangeboden om de geboorteouders of eerste ouders te begeleiden bij een geïnformeerde beslissing.

In 2024 nodigde Adoptiehuis 68 ouders uit voor een informatief gesprek. 15 wettelijke ouders gingen in op de uitnodiging.

In opdracht van de familierechtbank kan Adoptiehuis een maatschappelijk onderzoek uitvoeren wanneer de geboorteouders of eerste ouders weigeren in te stemmen met de adoptie. Adoptiehuis krijgt die opdracht via het VCA. Adoptiehuis onderzoekt de motivatie voor de weigering van de geboorteouders of eerste ouders en contacteert hen daarover schriftelijk met een uitnodiging voor een gesprek.

In 2024 werden er 14 maatschappelijke onderzoeken bij 15 personen naar weigering toestemming uitgevoerd. In 12 van die situaties werd er ook een maatschappelijk onderzoek naar het kind uitgevoerd.

De familierechtbank beslist op basis van het adviesverslag van Adoptiehuis of de adoptie kan plaatsvinden.

Sinds 2020 doet Adoptiehuis ook onderzoek naar het belang van het kind om geadopteerd te worden. Tijdens die onderzoeken gaat Adoptiehuis indien mogelijk in gesprek met het kind en met de verschillende betrokken contexten. Aan de hand van die gesprekken wordt nagegaan of een kind adoptabel is. Adoptiehuis maakt op basis van alle gevoerde gesprekken een verslag op, als advies voor de familierechtbank. De familierechtbank neemt dan een definitieve beslissing.

In 2024 werd bij 19 kinderen een maatschappelijk onderzoek rond adoptabiliteit gevoerd.

Tot slot doet Adoptiehuis ook onderzoek naar de adoptabiliteit van een Belgisch kind voor interlandelijke adoptie. In 2024 werd daarvoor geen enkele opdracht gegeven.

Adoptievonnissen

Het VCA wordt niet systematisch op de hoogte gehouden van ieder adoptievonnis naar aanleiding van een verzoekschrift tot adoptie van een gekend kind in Vlaanderen. Daarom kan geen precies cijfer gegeven worden van het aantal kinderen dat in 2024 via die adoptieprocedure geadopteerd werd.

De tekst van het Haags Adoptieverdrag (Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie - 's-Gravenhage, 29 mei 1993) is te raadplegen op https://assets.hcch.net/upload/text33_nl.pdf.

Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA)

Hallepoortlaan 27

1060 Brussel

02 533 14 76/77